

Accountantsverslag 2022

Gemeente Schagen

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Aan de raad van gemeente Schagen
Laan 19
1741 EA4 Schagen

27 juni 2023

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u het accountantsverslag met betrekking tot onze controle van de jaarrekening van gemeente Schagen voor het boekjaar dat is geëindigd op 31 december 2022.

Wij hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met onze overeenkomst d.d. 1 december 2021 en ons controleplan 2022 d.d. 20 oktober 2022.

Wij realiseren ons dat de toonzetting van het accountantsverslag kritisch kan overkomen. Dit is inherent aan de aard van de rapportage, waarbij wij vooral ingaan op het verbeterpotentieel binnen de gemeente. Wij willen wij graag onze complimenten en waardering overbrengen aan de ambtelijke organisatie. Wij hebben een constructieve en fijne samenwerking ervaren, waarbij aan beide zijden ruimte was om onze argumenten te delen en af te wegen.

De controlebevindingen in deze rapportage zijn besproken met de ambtelijke organisatie en met de Auditcommissie.

Mocht u naar aanleiding van ons accountantsverslag nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Hoogachtend,
Q-Concepts Accountancy B.V.

Drs. E.E.T.M. Kalnenek RA

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Onze belangrijkste boodschappen - algemeen

1. Wij verstrekken een controleverklaring met beperking op getrouwheid

Wij hebben een [controleverklaring met beperking](#) afgegeven bij de jaarrekening 2022 op het aspect getrouwheid. De reden hiervan is de onzekerheid met betrekking tot de prestatielevering van de geleverde zorg, de prestatielevering van de inkoop, de juistheid van de financiële consequenties uit anterieure overeenkomsten en de volledigheid van de omzet van de opbrengsten uit huren, pachten en omgevingsvergunningen.

2. Wij verstekken een afkeurende controleverklaring op rechtmatigheid

Wij hebben een afkeurende [controleverklaring](#) afgegeven bij de jaarrekening 2022 op het aspect rechtmatigheid. De belangrijkste oorzaak hiervan zijn aanbestedingen die niet in overeenstemming met Europese wetgeving hebben plaatsgevonden.

3. Onrechtmatigheden bij aanbesteding bedragen € 4,5 miljoen

Het totale bedrag aan [onrechtmatige aanbestedingen](#) betreft ongeveer € 4,5 miljoen. Hiervan heeft € 3,0 miljoen betrekking op lasten die al in de jaarrekening 2022 zijn verantwoord. Een bedrag van € 1,5 miljoen heeft betrekking op lasten die de komende jaren naar verwachting voortvloeien uit de onrechtmatig aanbestede overeenkomsten. Dit bedrag is in de jaarrekening verantwoord als niet uit de balans blijkende verplichtingen.

4. Prestatielevering bij inkoop niet volledig vastgesteld

De (vaststelling van de) [prestatielevering van inkoop](#) is niet altijd zichtbaar in het proces worden vastgelegd. Tevens kon deze niet altijd achteraf worden aangetoond. De geëxtrapoleerde onzekerheid van de inkoop waarvan de prestatielevering niet kon worden vastgesteld bedraagt € 900.000.

Daarnaast zijn in een tweetal gevallen facturen betaald waarvan is vastgesteld dat de onderliggende prestatie in het geheel niet is geleverd. Dit heeft geresulteerd in een totale geëxtrapoleerde fout van € 310.000.

5. Prestatielevering van zorg niet volledig vastgesteld

Om de [prestatielevering in het zorgdomein](#) vast te stellen, wordt gesteund op de productieverantwoordingen van zorgverleners. Hierdoor bent u voor de rechtmatige uitvoering van de processen binnen het sociaal domein afhankelijk van derde partijen. Wij hebben geconstateerd dat niet alle zorgverleners een goedkeurende controleverklaring hebben kunnen overleggen. Deze onzekerheid werkt volledig door in de jaarrekening van uw gemeente. Tevens vindt geen controle plaats op de prestatielevering bij leveranciers die individueel minder dan € 75.000 aan zorg hebben geleverd, noch bij de zorg die via persoonsgebonden budgetten is toegekend. Vanwege deze oorzaken hebben wij een bedrag van € 2,8 miljoen als onzeker meegenomen in onze oordeelsvorming ten aanzien van de getrouwheid van de jaarrekening.

6. Sisa bijlage bevat een fout en onzekerheden

Op basis van een lineaire toerekening van de bestedingen over de subsidieperiode is naar onze mening de besteding die verantwoord is op indicator D14/01 € 232.643 te hoog verantwoord. Het college heeft hiervoor geen correctie doorgevoerd in de [Sisa-bijlage](#). Daarom hebben wij dit te hoge bedrag meegenomen als onjuistheid in onze oordeelsvorming. Tevens hebben wij geconstateerd dat er binnen de gemeente geen adequate urenregistratie aanwezig is om de juistheid van de loonkosten vast te stellen die zijn toegerekend aan de Oekraïne regelingen. Daarom hebben wij de totaal verantwoorde interne loonkosten aangemerkt als onzeker.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Onze belangrijkste boodschappen - interne beheersing

7. De VIC is van goed niveau en is zeer kritisch

De diepgang en kritisch gehalte waarmee de [VIC](#) haar werkzaamheden heeft uitgevoerd en gedocumenteerd is van goed niveau. Mede hierdoor hebben wij de VIC op onderdelen van onze controle gebruikt als interne beheersingsmaatregel. Wel hebben wij het advies voor verdere verbetering meegegeven om per bevinding ook een duidelijke conclusie aan te geven, inclusief het effect van de bevinding op de rechtmatigheidsverantwoording.

8. Kennis van het BBV binnen de financiële functie behoeft verbetering

Ten opzichte van de jaarrekening 2021 zijn diverse grondslagen en toelichtingen in de jaarrekening 2022 aangepast om aan de (toelichtings)vereisten van het [BBV](#) te voldoen. Tevens zijn diverse reserves en voorzieningen opgeheven of verplaatst in de balans. Uit de aard en omvang van de correcties die wij hebben geconstateerd, alsmede op basis van onze gesprekken met de diverse medewerkers van de organisatie, hebben wij gesignaleerd dat er binnen de financiële functie behoefte is aan ontwikkeling van de kennis van het BBV.

9. Fraude en M&O verdienen meer aandacht van de organisatie

De gemeente beschikt niet over een (actuele) [frauderisicoanalyse](#) en een overkoepelend [M&O beleid](#). Wij hebben het college aangeraden om als onderdeel van het in ontwikkeling zijnde risicomanagementproces een frauderisicoanalyse op te stellen en deze jaarlijks te (laten) actualiseren. Tevens worden frauderisico's op dit moment nog niet (volledig) betrokken in de werkzaamheden van de VIC. Wij hebben aangeraden om de VIC-functie actief te betrekken bij het opstellen van de frauderisicoanalyse en het actief beheersen van deze risico's.

10. Interne beheersing in het sociaal domein is ontoereikend

De interne beheersing binnen het [sociaal domein](#), in het bijzonder binnen het zorgdomein, is niet toereikend. Het ontbreekt in de eerste lijn aan een gestructureerde interne (kwaliteits)controle, waardoor de derde lijn (VIC) deze interne controle uitvoert. In het 3-lines model is dit niet wenselijk, aangezien de VIC de werking van de IC zou moeten toetsen en niet het proces zelf. Daarnaast hebben wij geconstateerd dat er onvoldoende grip is op de zorgkosten, in het bijzonder op de voorspellende waarde van het verloop van deze kosten. Een belangrijke oorzaak hiervan is dat er onvoldoende ondersteuning vanuit de tweede lijn wordt gegeven.

11. Interne beheersing anterieure overeenkomsten is onvoldoende

De interne beheersing op [anterieure overeenkomsten](#) is onvoldoende. Het is onvoldoende inzichtelijk welke kosten tegenover de ontvangen planvergoedingen staan, maar ook welke opbrengsten en kosten in het verleden zijn gemaakt uit hoofde van facilitaire grondprojecten. Tevens is er geen inzicht aanwezig of alle kosten die de gemeente maakt naar aanleiding van deze overeenkomsten juist en volledig worden geregistreerd. Naast het feit dat de gemeente zichzelf hiermee financieel tekort doet, bestaat er een risico op het onrechtmatig verlenen van staatssteun aan marktpartijen. Op dit moment vindt een interne onderzoek plaats naar de juistheid en volledigheid van de facilitaire grondprojecten, alsmede de transacties die hieruit voortvloeien. Gezien deze bevindingen hebben wij de baten, lasten en balansmutaties die voortkomen uit anterieure overeenkomsten in onze oordeelsvorming meegenomen als onzeker in de vorm van een PM post.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Onze belangrijkste boodschappen - financiële positie en analyses

12. De financiële positie is voldoende, maar vraagt aandacht

De [financiële positie](#) van Schagen als geheel is voldoende. Tussen de diverse kengetallen zijn wel verschillen zichtbaar. De netto schuldquote is in 2022 fors afgenomen en blijft ruim beneden het door de raad gewenste maximum van 70%. Door het positieve rekeningresultaat is de solvabiliteit verder toegenomen. Hierdoor is de gemeente weerbaarder voor onverwachte tegenvallers. De omvang van 47,1% blijft echter wel achter bij het door de raad gewenste minimumniveau van 50%.

13. Nota reserves en voorzieningen is gedateerd

Omdat de huidige [Nota reserves en voorzieningen](#) ouder is dan vier jaar, is niet voldaan aan de eis in de financiële verordening. Hierdoor is er sprake van een formele onrechtmatigheid. Wij raden u aan om het college te verzoeken om op korte termijn te komen met een geactualiseerde Nota reserves en voorzieningen. Tevens raden wij u aan om direct de wenselijkheid, noodzakelijkheid en gebruik van de huidige reserves tegen het licht te houden van de inhoud van de Nota Vermogensbeleid, in het bijzonder de Reserve Maatschappelijk Nut en de Onderhoudsreserves.

14. De uitgaven in het sociaal domein zijn lager dan gemiddeld

De [kosten per inwoner](#) voor de participatiewet en de Wmo zijn fors lager dan gemiddeld. Uw kosten per inwoner voor de uitgaven in de jeugdzorg zijn daarentegen hoger dan bij andere gemeenten.

15. Risicoprofiel van uw grondexploitatie is verminderd

De boekwaarde van de [gronden in exploitatie](#) in de balans is verder afgenomen van € 3,3 miljoen naar € 2,2 miljoen. Dit is met name te danken aan de verkopen van kavels in projecten Schagen Lagendijk, Warmenhuizen Remmerdel en de flexibele woonvormen binnen Schagen. De daling van de boekwaarde geeft aan dat het risicoprofiel van de grondexploitatie als geheel is gedaald.

16. Leesbaarheid van de programmaverantwoording

Naar onze mening is de inzichtelijkheid en informatiewaarde van de [programmaverantwoording](#) in 2022 beperkt. De programmaverantwoording is voornamelijk beschrijvend van aard zonder duidelijke conclusievorming. Een belangrijke oorzaak hiervan is het ontbreken van SMART-geformuleerde doelstellingen en prestatie-indicatoren.

17. Leesbaarheid van de paragrafen

Voor de [paragrafen](#) geldt dat de inzichtelijkheid en informatiewaarde beperkt tot toereikend is, afhankelijk van de betreffende paragraaf. Naar onze mening ontbreekt het over de hele breedte nog wel aan een toereikende koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar. De paragrafen bevatten over het algemeen wel voldoende informatie over het onderwerp van de paragraaf.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

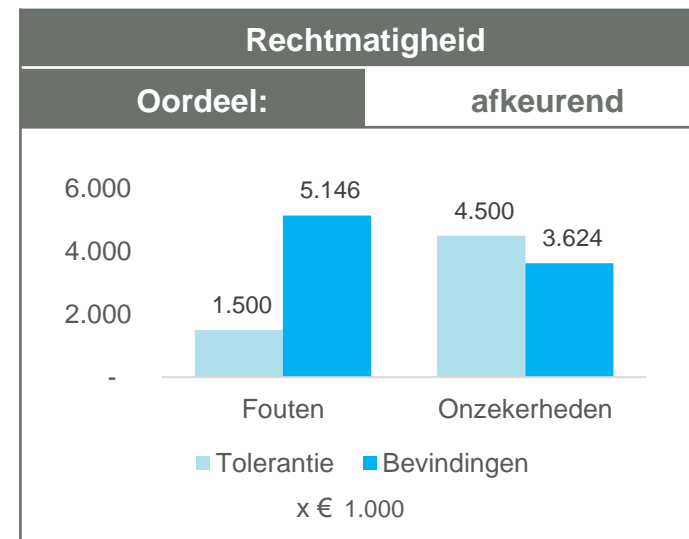
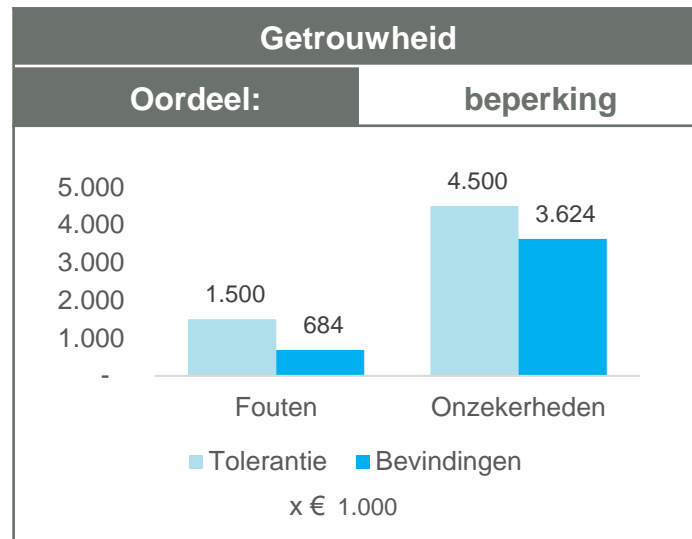
Ons oordeel bij uw jaarstukken 2022

Wij hebben een controleverklaring met beperking afgegeven bij de jaarrekening 2022 op het aspect getrouwheid. De reden hiervan is de onzekerheid met betrekking tot de prestatielevring van de geleverde zorg, de prestatielevring van de inkoop, de juistheid van de financiële consequenties uit anterieure overeenkomsten en de volledigheid van de omzet van de opbrengsten uit huren, pachten en omgevingsvergunningen.

Wij hebben een afkeurende controleverklaring afgegeven bij de jaarrekening 2022 op het aspect rechtmatigheid. De belangrijkste oorzaak hiervan zijn aanbestedingen die niet in overeenstemming met Europese wetgeving hebben plaatsgevonden.

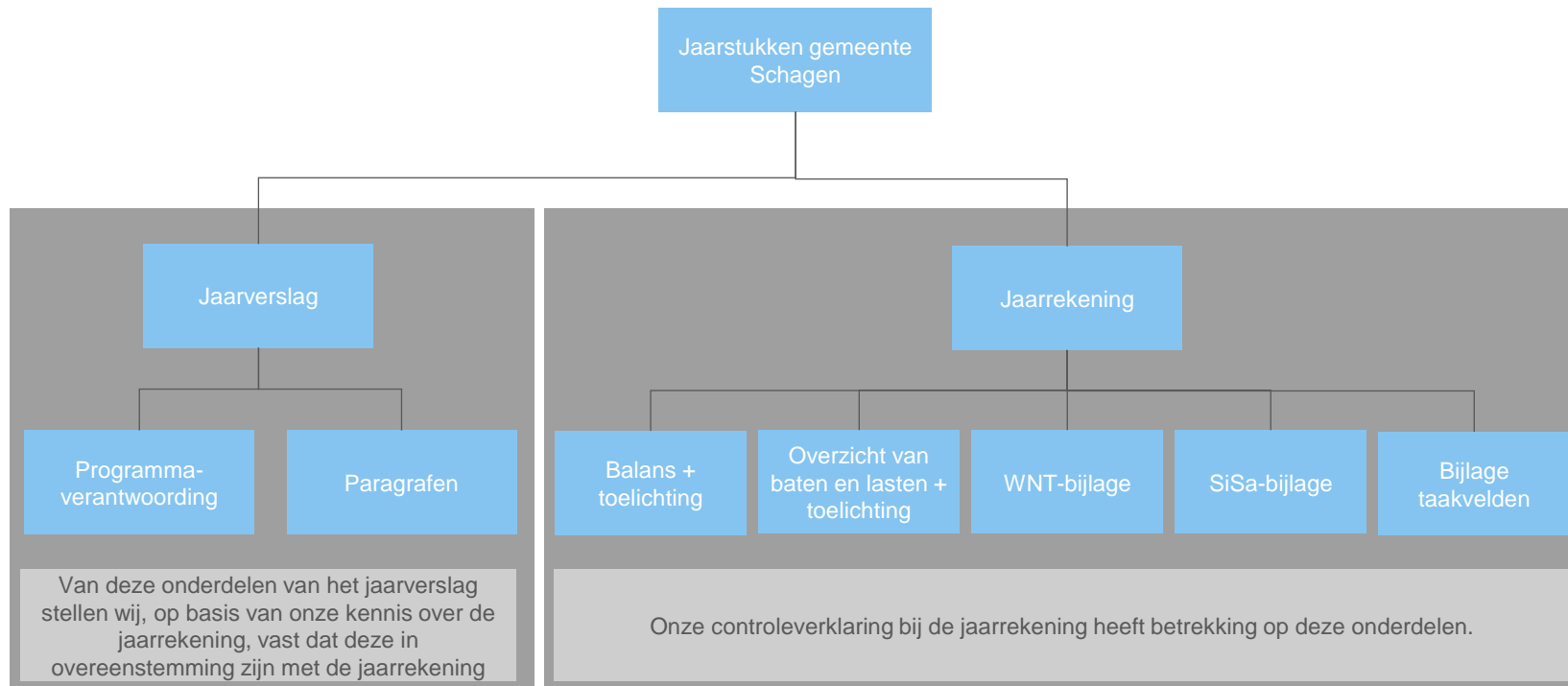
Een samenvatting van de fouten en onzekerheden vindt u [hier](#).

De reikwijdte van onze controle is ongewijzigd ten opzichte van het auditplan 2022. Voor een nadere toelichting, klik [hier](#).

Reikwijdte van onze controle

De reikwijdte van de controle is zo ontworpen dat er voldoende controle-informatie wordt verkregen met betrekking tot uw jaarrekening, ter ondersteuning van een kwalitatieve controle. In het auditplan hebben wij afspraken met u gemaakt over de reikwijdte van de controle. Wij bevestigen dat de definitieve reikwijdte van de controle gelijk is aan die in het auditplan. Onderstaand hebben wij een samenvatting opgenomen.

jaarrekening, ter
de controle. Wij
nenvatting

 Belangrijkste boodschappen

 Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

 Ontwikkelingen uw organisatie

 Bijlagen

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

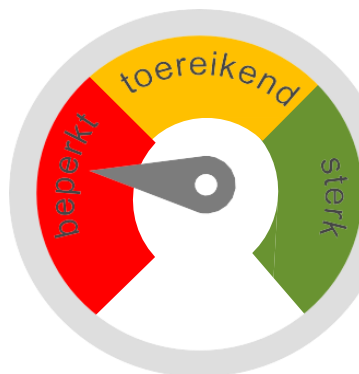
Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

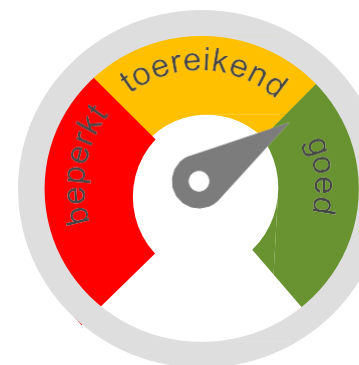
De informatiewaarde van uw programmaverantwoording is beperkt

Informatiewaarde is beperkt

Ons oordeel is gebaseerd op de inzichtelijkheid, concreetheid en kwaliteit van de analyses. Dit alles vanuit raadsperspectief. U vindt [hier](#) een nadere toelichting.

Jaarrekening en jaarverslag zijn verenigbaar

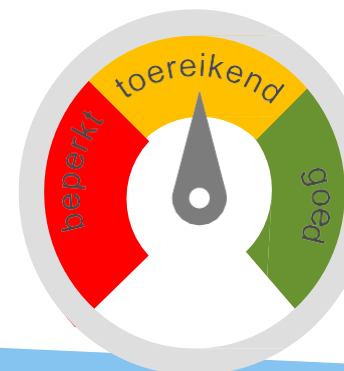
Wij zijn verplicht vast te stellen of wij op grond van de informatie verkregen in onze controle onjuistheden hebben geconstateerd die gebruikers van de jaarrekening zouden kunnen beïnvloeden. Dit is naar onze mening niet het geval.

Kwaliteit paragrafen verschilt, maar is over het algemeen beperkt tot toereikend

Wij hebben vastgesteld dat alle verplichte informatie in de paragrafen is opgenomen. Daarnaast hebben wij de informatiewaarde van de paragrafen beoordeeld. Deze is naar onze mening beperkt tot toereikend. Klik [hier](#) voor een nadere toelichting.

Jaarverslag voldoet aan eisen BBV

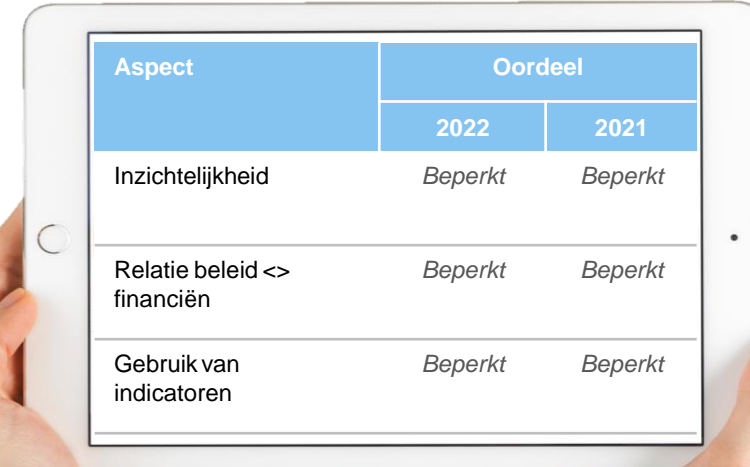
In het BBV zijn diverse eisen opgenomen voor de vorm en inhoud van het jaarverslag. Wij hebben vastgesteld dat uw jaarverslag op hoofdlijnen voldoet aan de eisen die het BBV hieraan stelt.

Inzichtelijkheid van de jaarstukken kan worden verbeterd

Naar onze mening is de inzichtelijkheid en informatiewaarde van de programmaverantwoording in 2022 beperkt. Onze belangrijkste signaleringen ten aanzien van de inzichtelijkheid en informatiewaarde van de jaarstukken zijn:

- De eenduidigheid en diepgang van de analyses per domein, doelstelling en resultaat verschilt significant van elkaar. Het ontbreekt bij de meeste resultaten aan indicatoren. Waar deze wel zijn gesteld, is niet altijd een heldere norm benoemd. Hierdoor kan de raad beperkt beoordelen of doelstellingen zijn gerealiseerd.
- Bij elk resultaatgebied is opgenomen wat er gedaan is gedurende 2022. Wij missen echter een zelfkritische analyse van de zaken die niet gedaan zijn, inclusief de reden hiervan. Naar onze mening wordt de informatiewaarde verbeterd als inzichtelijk gemaakt wordt welke prestaties niet zijn gerealiseerd.
- Het gebruik van grafieken, infographics en kleurscores is beperkt. Naar onze mening zou dit aantoonbaar iets toevoegen aan de leesbaarheid en informatiewaarde.
- De programmaverantwoording is voornamelijk beschrijvend van aard zonder duidelijke conclusievorming. Een belangrijke oorzaak hiervan is het ontbreken van SMART-geformuleerde doelstellingen en prestatie-indicatoren. Er wordt in diverse programma's vermeld dat doelstellingen gerealiseerd zijn, maar niet altijd consequent toegelicht waarom dit zo is.
- Er ontbreekt een duidelijke relatie tussen het gevoerde beleid en de (financiële) realisatie. Beide aspecten worden verantwoord in de verantwoording, maar een verband tussen de uitgaven, geleverde prestatie en maatschappelijk effecten is niet zichtbaar aanwezig.

Aspect	Oordeel	
	2022	2021
Inzichtelijkheid	<i>Beperkt</i>	<i>Beperkt</i>
Relatie beleid <> financiën	<i>Beperkt</i>	<i>Beperkt</i>
Gebruik van indicatoren	<i>Beperkt</i>	<i>Beperkt</i>

 Belangrijkste boodschappen

 Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

 Ontwikkelingen uw organisatie

 Bijlagen

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (1/4)

Voor de paragrafen geldt dat de inzichtelijkheid en informatiewaarde beperkt tot toereikend is, afhankelijk van de betreffende paragraaf. Naar onze mening ontbreekt het over de hele breedte nog wel aan een toereikende koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar. De paragrafen bevatten over het algemeen wel voldoende informatie over het onderwerp van de paragraaf.

Hieronder hebben wij onze waarnemingen samengevat bij de verplichte paragrafen met enkele suggesties voor verbetering.

Lokale heffingen

De leesbaarheid en informatiewaarde van de paragraaf Lokale Heffingen is toereikend. De paragraaf voldoet echter niet volledig aan de eisen die de nieuwe Notitie Lokale Heffingen eraan stelt. In deze notitie staat dat inzicht moet worden gegeven in de mate van kostendekkendheid per heffing voor alle rechten en bestemmingsheffingen die de gemeente in rekening brengt. Uit de toelichting van de achterliggende (beleids)keuzes bij deze berekening moet in ieder geval blijken of, en zo ja, hoe de kostendekkendheid tussen verschillende onderdelen wordt bereikt door gebruik te maken van kruissubsidiëring en in welke mate er kruislings wordt gesubsidieerd. De mate van kruissubsidiëring tussen onderdelen of hoofdstukken kan worden aangetoond door middel van een berekening per hoofdstuk. Dit is vooral van belang voor heffingen en rechten met een dekking van meer dan 100%. Dit is over 2022 bijvoorbeeld het geval bij de omgevingsvergunningen.

De kracht van de paragraaf zou daarnaast kunnen worden verstevigd door een meerjarige analyse van het verloop van de lokale lasten toe te voegen. Daarnaast is een fors positief resultaat behaald op de leges uit omgevingsvergunningen. Deze wordt echter niet toelicht.

Financiering

De paragraaf Financiering geeft een toereikend en volledig beeld van de financieringspositie per 31 december 2022 en de kasstromen gedurende het jaar. De informatiewaarde kan verder worden verbeterd door het toevoegen van de toekomstige ontwikkeling van de schulden en financieringsbehoefte.

jaarrekening, ter
de controle. Wij
nenvatting

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (2/4)

Weerstandsvermogen

In deze paragraaf is een confrontatie van risico's en weerstandscapaciteit weergegeven. Naar onze mening is de informatiewaarde van de paragraaf echter beperkt. Dit hebben wij nader toegelicht bij onze [analyse](#) van de financiële positie.

De paragraaf geeft ook een beeld van de verplichte financiële kengetallen. Hierbij hebben wij geconstateerd dat kengetallen in eerste instantie niet juist berekend waren. Daarnaast vraagt het BBV in deze paragraaf om een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie. Deze beoordeling is niet in de paragraaf opgenomen.

Overigens voldoet de paragraaf niet volledig aan artikel 19 van de Financiële verordening 2022 van de gemeente Schagen. De door de raad gevraagde ontwikkeling van de netto schuld per inwoner en het saldo van de baten en lasten voor toevoegingen en onttrekkingen van reserves als percentage van de inkomsten, zijn niet genoemd. Daarnaast is er bij het in beeld brengen van de weerstandscapaciteit geen onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele middelen.

Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf is in overeenstemming met het BBV zover als mogelijk aangegeven wat het beleidskader is ten aanzien van de verschillende categorieën kapitaalgoederen. Het mist echter aan een analyse van de financiële consequenties die het beleidskader heeft en hoe deze concreet vertaald zijn in de begroting en exploitatie. Hieruit blijkt tevens dat er nog stappen gezet moeten worden om de samenhang hierin te realiseren en inzichtelijk te maken. De toegevoegde waarde van de paragraaf kan worden verbeterd door hierin ook een meerjarenperspectief mee te nemen gezien het structurele karakter van de onderhoudskosten.

Een ander aspect dat niet in de paragraaf is opgenomen is de eis uit artikel 20 van de Financiële verordening 2022 van gemeente Schagen om inzicht te geven in de voortgang van het geplande onderhoud aan de openbare gebouwen en voorzieningen in de openbare ruimte.

Daarnaast raden wij u aan om ook transparant te maken wat niet is gerealiseerd.

jaarrekening, ter
de controle. Wij
nenvatting

Belangrijkste
boodschappenOordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (3/4)

Bedrijfsvoering

De paragraaf Bedrijfsvoering geeft op basis van beschrijvende analyses de belangrijkste beleidsuitgangspunten van de bedrijfsvoering. Bij het opstellen van de paragraaf is tevens invulling gegeven aan de eis vanuit de Financiële verordening door het opnemen van aanvullende gegevens ten aanzien van bijvoorbeeld de ontwikkelingen op het gebied van personeel en organisatie. Aspecten uit de financiële verordening die niet terugkomen zijn de ontwikkelingen op het gebied van huisvesting van de gemeentelijke organisatie, alsmede de ontwikkelingen op het taakveld Lean.

De toegevoegde waarde van de paragraaf kan worden verbeterd door een verdiepingsslag in de analyse van deze aanvullende gegevens. Daarnaast raden wij u aan om een zelfkritische analyse van de ontwikkeling van de (interne) organisatie toe te voegen. In de huidige paragraaf worden vooral de stappen benoemd die reeds gezet zijn, maar wordt niet gemeld waar het nog steeds beter kan en moet.

De informatiewaarde van de paragraaf kan verder worden verbeterd door ook in te gaan op belangrijke onderwerpen zoals fraude, integriteit en duurzaamheid.

Verbonden partijen

Deze paragraaf voldoet aan alle eisen van het BBV en Financiële verordening.

Grondbeleid

Naar onze mening is de paragraaf grondbeleid overzichtelijk opgezet, helder geschreven en volledig in opzet. De inhoud voldoet aan het BBV en de financiële verordening.

De informatiewaarde van de paragraaf kan verder worden verbeterd door een expliciete link te leggen met de strategische doelstellingen van de gemeente als geheel. Tevens kunnen externe beleidskaders beter worden uiteengezet en in relatie gebracht met de gemeentelijke kaders.

jaarrekening, ter
de controle. Wij
nenvatting

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen
uw organisatie

Bijlagen

Kwaliteit van de paragrafen (4/4)

Advies:

- Leg de inhoud van de paragrafen niet alleen langs de meetlat van het BBV, maar ook van de Financiële verordening.
- Versterk de koppeling tussen de uitgangspunten van het beleid en de realisatie gedurende het jaar.
- Voorzie kwantitatieve analyses van verklarende kwalitatieve analyses.
- Maak gebruik van grafieken en infographics.
- Geef niet alleen de positieve ontwikkelingen weer, maar maak ook transparant waar verbeterpotentieel is, zoals in de bedrijfsvoering.

Oordeel per paragraaf

Zie onderstaand hoe wij de informatiewaarde per paragraaf beoordelen.

Paragraaf	Oordeel
	2022
Lokale heffingen	<i>Beperkt</i>
Weerstandsvermogen	<i>Beperkt</i>
Onderhoud kapitaalgoederen	<i>Beperkt</i>
Financiering	<i>Toereikend</i>
Bedrijfsvoering	<i>Toereikend</i>
Verbonden partijen	<i>Toereikend</i>
Grondbeleid	<i>Toereikend</i>

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Onze bevindingen bij de jaarrekening

Onderstaand hebben wij onze detailbevindingen op de aspecten rechtmatigheid en getrouwheid opgenomen boven de door u gestelde rapporteringstolerantie van € 100.000. Door op de bevinding te klikken krijgt u meer toelichting op de bevinding.

	Getrouwheid	
	fouten (x €1.000)	onzekerheden (x €1.000)
1. Prestatielevering zorg	0	2.435
2. Prestatielevering PGB totaal	0	379
3. Prestatielevering inkopen*	310	900
4. Afgrenzing subsidieverstrekking Sisa D14	233	0
5. Winstneming grondexploitatie	141	0
6. Opbrengst omgevingsvergunningen	PM	PM
7. Opbrengst verhuur objecten	PM	PM
8. Vordering anterieure overeenkomst	PM	PM
9. Voorziening ingegane pensioenen	PM	PM
Totaal	684	3.624
Goedkeuringstolerantie	1.500	4.500

	Rechtmatigheid	
	fouten (x €1.000)	onzekerheden (x €1.000)
3. Bevindingen bij getrouwheid	684	3.624
4. Aanbestedingen wijken af van (EU) richtlijnen	4.462	0
Totaal	5.146	3.624
Goedkeuringstolerantie	1.500	4.500

* Bij de controle wordt gebruik gemaakt van steekproeven. Om de bevindingen te vertalen naar de gehele massa die in de steekproef is betrokken, wordt gebruik gemaakt van extrapolatie. Bij fouten is een daadwerkelijke afwijking geconstateerd, bij onzekerheden is er onvoldoende controle-informatie beschikbaar om een conclusie te kunnen trekken.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Kosten voor Jeugdwet zijn lager dan begroot

Binnen de uitvoering van de jeugdzorg is een overschot ontstaan van € 0,7 miljoen ten opzichte van de primaire begroting. De totale kosten voor Wmo zijn in overeenstemming met de begroting.

Domein	Begroting 2022 (x €1.000)	Realisatie 2022 (x €1.000)
Jeugd PGB	49	27
Jeugd ZIN	18.761	18.081
Wmo PGB	385	352
Wmo ZIN	6.490	6.520
Totaal	25.685	24.980

Uw lasten in het sociaal domein geanalyseerd

Op de volgende [pagina](#) hebben wij een visuele weergave gegeven van uw werkelijke lasten uit de jaarrekening 2022 ten opzichte van de afgelopen jaren, andere gemeenten in de COROP regio Kop van Noord-Holland, provincie Noord-Holland, gemeenten met dezelfde omvang als die van u en van het gemiddelde voor Nederland. Hetzelfde hebben wij gedaan voor de lasten in de begroting 2023.

Op basis van deze weergave kan geconcludeerd worden dat uw lasten per inwoner voor het sociaal domein, zowel in de begroting als in de jaarrekening, fors lager zijn dan gemiddeld voor andere gemeenten. Dit geldt zowel voor de vergelijking met gemeenten uw eigen regio, als voor de gemeenten met uw omvang, in de provincie Noord-Holland en landelijk. Dit geldt vooral voor de kosten voor de participatiewet en Wmo. Wij hebben begrepen dat uit eerder onderzoek is gebleken dat dit te danken is aan goede preventieve maatregelen om de instroom in de zorg te beperken.

De enige uitzondering betreft de kosten per inwoner voor de uitgaven in de jeugdzorg. Deze kosten bedroegen over 2021 € 372 per inwoner. Het landelijk gemiddelde over dat jaar was € 309 en het gemiddelde in de provincie Noord-Holland was zelfs € 296. Ook de begroting over 2023 geeft eenzelfde beeld. De reden van deze hogere kosten is de aanwezigheid van een aantal grotere intramurale jeugdzorginstellingen binnen uw gemeentegrenzen.

Daarnaast is het ons opgevallen dat de kosten per inwoner voor jeugdzorg in 2021 fors zijn toegenomen van € 293 naar € 372 (niet zichtbaar in de tabel). Dit is een toename van 27% in één jaar.

Hoe de verhoudingen zijn over 2022 kan niet worden berekend omdat nog een beperkte aantal gemeentelijke jaarrekeningen over 2022 openbaar gemaakt zijn.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel
Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)
Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

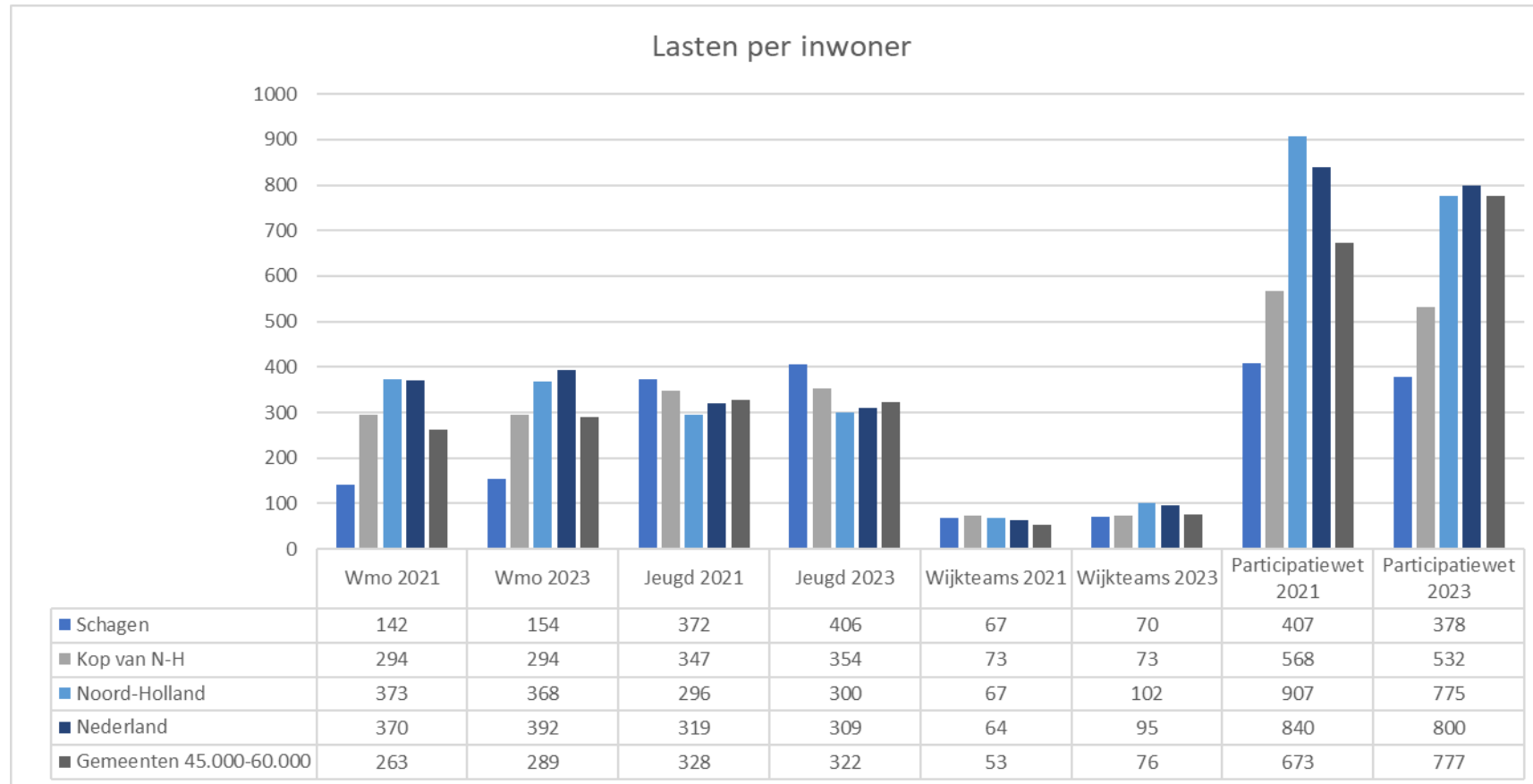
Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Overzicht lasten Sociaal domein per inwoner

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Interne beheersing binnen Sociaal Domein is niet toereikend

Zowel de VIC als wij hebben geconstateerd dat binnen het sociaal domein, in het bijzonder binnen het zorgdomein, de interne beheersing niet toereikend is ingericht. Zo ontbreekt het in de eerste lijn aan een gestructureerde interne (kwaliteits)controle, waardoor de derde lijn (VIC) deze interne controle uitvoert. In het 3-lines model is dit niet wenselijk, aangezien de VIC de werking van de IC zou moeten toetsen en niet het proces zelf.

Daarnaast hebben wij geconstateerd dat er onvoldoende grip is op de zorgkosten, in het bijzonder op de voorspellende waarde van het verloop van deze kosten. Een belangrijke oorzaak hiervan is dat er onvoldoende ondersteuning vanuit de tweede lijn wordt gegeven.

Wij hebben het college geadviseerd om op korte termijn de interne beheersing binnen de zorgprocessen met meer structuur langs de 3-lines model in te richten.

Prestatielevering sociaal domein is intern niet geborgd

Om de prestatielevering door de zorgverleners vast te stellen, wordt tot op heden gesteund op de productieverantwoordingen van zorgverleners met een totale productie ten laste van de gemeente van € 75.000. Hierdoor bent u voor de rechtmatige uitvoering van de processen binnen het sociaal domein, maar ook voor de tijdige afronding van uw jaarrekening, afhankelijk van derde partijen.

Voor de prestatielevering wordt wel al gewerkt met cliëntervaringsonderzoeken, maar deze zijn nog niet bruikbaar voor onze controle, omdat deze niet continu en op een gestructureerde manier worden vastgelegd.

Wij hebben geconstateerd dat niet van alle leveranciers met een productie van € 75.000 of meer een prestatieverantwoording is ontvangen. De totale waarde van deze producties is € 0,6 miljoen. Daarnaast bleek dat niet alle zorgverleners een goedkeurende controleverklaring hebben kunnen overleggen omdat hun accountant de prestatielevering niet heeft kunnen vaststellen. Deze onzekerheid werkt volledig door in de jaarrekening van uw gemeente. De totale waarde van deze producties is € 0,3 miljoen.

Er vindt geen controle plaats op de prestatielevering bij leveranciers die individueel minder dan € 75.000 aan zorg hebben geleverd, noch bij de zorg die via persoonsgebonden budgetten is toegekend. Dit houdt in dat de totale populatie aan zorgleveranciers met een productie van lager dan € 75.000 en de totale PGB-kosten, door ons als onzeker dient te worden aangemerkt. De totale waarde van deze producties is € 1,5 miljoen, respectievelijk € 0,4 miljoen.

Effect op onze controlebevindingen

Op basis van bovenstaande analyse is het totale effect bepaald op € 2,8 miljoen. Wij hebben dit bedrag als onzeker meegenomen in onze oordeelsvorming ten aanzien van de getrouwheid van de jaarrekening.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening
Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoeringBegrotings-
rechtmatigheidFinanciële
positie

Schattingen sociaal domein zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2022 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende motivering.

Schattingspost	Oordeel					Toelichting
Nog te betalen zorgkosten			●			De nog te betalen kosten zijn bepaald op basis van de opgaven van de zorgverleners en de afloop van de balanspositie in 2022. Het verschil tussen deze opgaven en de reeds in de administratie verantwoorde lasten zijn als kortlopende schuld verantwoord op de balans. Deze schuld wijkt niet materieel af van onze controlebevindingen.
	controleverschil	voorzichtig	evenwichtig	optimistisch	controleverschil	

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

De grondexploitatie vertonen een positieve ontwikkeling

In de grafiek op de volgende [pagina](#) blijkt dat de grondexploitatie zich in totaliteit positief ontwikkelen. De boekwaarde van de gronden in exploitatie in de balans is verder afgenomen van € 3,3 miljoen naar € 2,2 miljoen. Dit is met name te danken aan de verkopen van kavels in projecten Schagen Lagendijk, Warmenhuizen Remmerdel en de flexibele woonvormen binnen Schagen. De daling van de boekwaarde geeft aan dat het risicoprofiel van de grondexploitatie als geheel is gedaald.

Het verwachte nominale eindresultaat van de lopende projecten is de afgelopen jaren verbeterd van € 3,7 miljoen negatief naar € 0,1 miljoen positief per ultimo 2022. Deze positieve ontwikkeling is voornamelijk te danken aan de openen van de grondexploitatie Warmenhuizen Remmerdel in 2021. Deze grondexploitatie heeft een verwacht positief resultaat per ultimo 2022 van ongeveer € 4,6 miljoen tegen een resultaat van € 2,9 miljoen positief per ultimo 2021. Deze toename is te danken aan het feit dat de verkoopprijs van gronden, in het bijzonder de vrije kavels, aanzienlijk hoger ligt dan waarmee in de grondexploitatiebegroting rekening mee was gehouden. Hier staat tegenover dat in 2022 de verwachte verliezen op de projecten Schagen Lagendijk en Schagen Makado zijn toegenomen met € 0,6 miljoen in verband met de prijsontwikkeling van de kosten van bouw- en woonrijp maken. Omdat dit verliesgevend projecten zijn, is het hogere verwachte verlies in de jaarrekening 2022 direct verwerkt in de verliesvoorziening.

Reserve grondexploitatie gedaald naar € 4,1 miljoen

In 2022 is de reserve grondexploitatie verder afgenomen van € 6,1 miljoen per 31 december 2021 naar € 4,1 miljoen per ultimo 2022. De reden van deze afname is enerzijds de verhoging van de voorziening voor verliesgevend grondexploitatie, anderzijds de door de raad besloten bijdragen vanuit deze reserves aan de reserve Maatschappelijk nut en de woningbouwopgave binnen de gemeente.

In het MPG 2022 is een nadere analyse opgenomen van het verwachte verloop van de reserve grondexploitatie ten opzichte van het risicoprofiel van de huidige grondexploitatie. Hieruit blijkt dat reserve ruim voldoende is om de resterende risico's te dekken. Naar verwachting blijft na het afsluiten van alle huidige grondexploitatie een bedrag over in deze reserve van ongeveer € 3,0 miljoen. Derhalve raden wij u aan om bij een eventuele herziening van de Nota reserves en voorzieningen aan het college te verzoeken om de reserve grondexploitatie opnieuw te herijken. Een mogelijk overschot op deze reserve zou dan toegevoegd kunnen worden aan de algemene reserve of kunnen worden ingezet voor nieuwe beleidsvoornemens.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

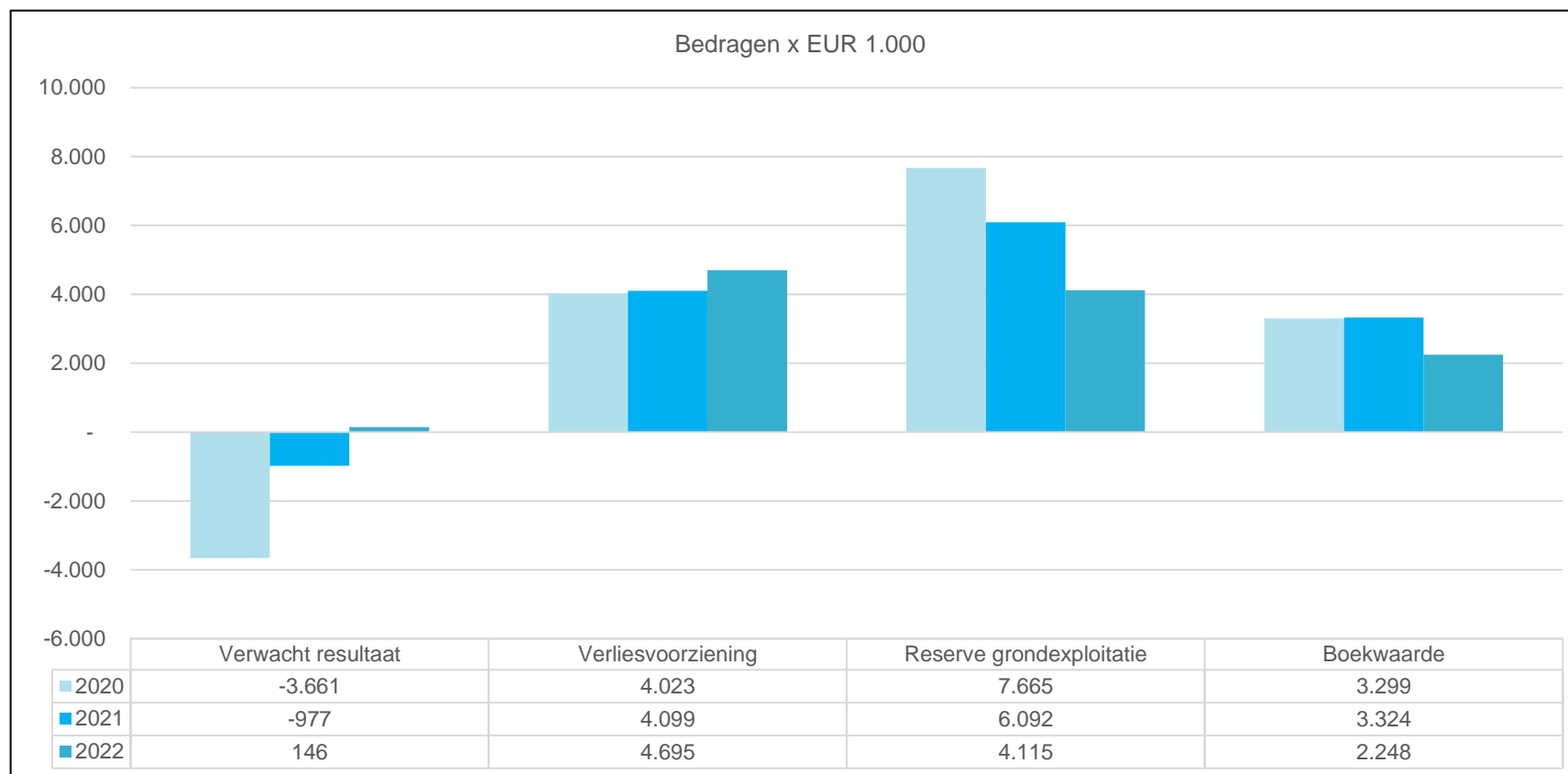
Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Interne beheersing van anterieure overeenkomsten vraagt dringend verbetering

Tussentijdse winstneming Remmerdel heeft niet plaatsgevonden

Het BBV stelt duidelijke richtlijnen wanneer de gemeente tussentijds winst dient te verantwoorden op lopende grondexploitaties. Kort gezegd dient dit te gebeuren naar rato van de voortgang van de grondexploitatie voor alle materiële grondexploitaties die op eindwaarde naar verwachting winstgevend zijn. In de jaarrekening geldt dit voor de grondexploitatie Warmenhuizen Remmerdel. Op basis van de rekenregels die door het BBV worden voorgeschreven zou in de jaarrekening een winst verantwoord moeten worden van € 141.000. Dit heeft ten onrechte niet plaatsgevonden.

Interne beheersing van anterieure overeenkomsten onvoldoende

In 2022 zijn diverse planvergoedingen verantwoord als opbrengst uit hoofde van facilitaire grondprojecten voor een totaalbedrag van € 587.882. De ontvangen bedragen uit de overeenkomsten dienen in beginsel echter als overlopende passiva te worden verantwoord. De kosten die gemaakt worden ten behoeve van de facilitaire projecten dienen op deze balanspost afgeboekt te worden. Mocht er nog geen exploitatiebijdrage ontvangen zijn, dan dienen de kosten die al gemaakt zijn te worden verantwoord als overlopende activa. De reden hiervoor is dat de gemeente wettelijk verplicht is om de kosten te verhalen op de marktpartijen. De ontvangen vergoedingen betreffen een compensatie voor deze kosten en geen autonome opbrengsten voor de gemeente.

Op dit moment is onvoldoende inzichtelijk welke kosten tegenover de ontvangen planvergoedingen staan, maar ook welke opbrengsten en kosten in het verleden zijn gemaakt uit hoofde van facilitaire grondprojecten.

Wij hebben geconstateerd dat er wel een overzicht aanwezig is van afgesloten anterieure overeenkomsten. Binnen de organisatie is echter niet bekend of dit overzicht volledig is. Tevens is geen inzicht aanwezig of alle kosten die de gemeente maakt naar aanleiding van deze overeenkomsten juist en volledig worden geregistreerd. Hierdoor is het risico aanwezig dat niet alle verhaalbare kosten in rekening worden gebracht bij de projectontwikkelaar. Naast het feit dat de gemeente zichzelf hiermee financieel tekort doet, bestaat er een risico op het onrechtmatig verlenen van staatssteun aan marktpartijen. Op dit moment vindt een interne onderzoek plaats naar de juistheid en volledigheid van de facilitaire grondprojecten, alsmede de transacties die hieruit voortvloeien.

Gezien deze bevindingen hebben wij de baten, lasten en balansmutaties die voortkomen uit anterieure overeenkomsten in onze oordeelsvorming meegenomen als onzeker in de vorm van een PM post.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Volledigheid van opbrengsten uit huren en omgevingsvergunningen niet vastgesteld

De volledigheid van de verhuuropbrengsten is onzeker

De VIC heeft geconstateerd dat er in het verhuurproces geen beheersmaatregelen aanwezig zijn waarmee de volledigheid van de verhuuradministratie wordt geborgd. Tevens is er geen aansluiting mogelijk gebleken tussen de verhuuradministratie van de gemeente en de basisadministratie gebouwen. Hierdoor is de volledigheid van de verhuuropbrengsten onzeker. Daarom hebben wij de volledigheid van de verhuuropbrengsten meegewogen als onzekerheid in de oordeelsvorming ten aanzien van de getrouwheid van de jaarrekening voor een PM bedrag. Overigens achten wij het risico zeer laag dat de gemiste verhuuropbrengsten materieel zijn voor de jaarrekening.

De volledigheid van de leges uit omgevingsvergunningen is onzeker

Wat geldt voor de verhuuropbrengsten, geldt ook voor de legesopbrengsten uit omgevingsvergunningen. Er zijn in het proces geen beheersmaatregelen waarmee de volledigheid van de gefactureerde legesnota's wordt geborgd. Tevens is er geen volledige aansluiting tussen de afgehandelde zaken en de gefactureerde leges. Ook hier schatten wij het risico op een materiële gemiste opbrengst als laag in, maar hebben de legesopbrengsten uit omgevingsvergunningen wel meegenomen als onzeker (als PM post).

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Schattingen fysiek domein zijn evenwichtig

De waardering van uw grondexploitatie is voor een groot deel afhankelijk van schattingen. Om inzicht te krijgen in de financiële risico's stelt de gemeente exploitatieoverzichten op, de zogenaamde jaarschijven, waarin een schatting is opgenomen van de te maken kosten en opbrengsten. Aan deze schattingen liggen diverse parameters en uitgangspunten ten grondslag. Wij hebben de gehanteerde uitgangspunten en parameters beoordeeld. In onderstaande tabel zijn onze bevindingen weergegeven.

Schattingspost	Oordeel			Toelichting	
Gehanteerde rekenrente			●	Bij uw gemeente wordt er geen rente toegerekend aan de grondexploitatie. Omdat de boekwaarde van grondexploitatie een positief saldo vertoont (er zijn meer kosten gemaakt dan opbrengsten gerealiseerd) leidt dit ertoe dat er minder kosten aan de grondexploitatie worden toegerekend. Hierdoor is het resultaat op de grondexploitatie positiever.	
Kostenstijging		●		De gehanteerde kostenstijging voor 2023 bedraagt 6%, aflopend naar 2% in 2026. De aannames liggen volledig in lijn met het rapport van extern specialist Metafoor. Hierdoor achten wij de kostenstijging evenwichtig.	
Opbrengststijging	●			Het college rekent over de gehele periode van de grondexploitatie met een opbrengststijging van 0%. Ook het externe rapport van Metafoor gaat uit van een nullijn over de eerste jaren, maar rekent op een verdere stijging van de verkoopprijzen van gronden en vastgoed vanaf 2025. De aanname van het college lijkt derhalve voorzichtig te zijn.	
Gehanteerde programmering		●		De programmering van de grondexploitatie is gebaseerd op actuele marktomstandigheden, interne en externe adviezen, onderzoeken en politieke uitgangspunten ten aanzien van woningbouw en werkgelegenheid. De programmering is in 2023 niet wezenlijk gewijzigd. Wij achten de op marktinformatie gebaseerde inschatting voor de programmering evenwichtig op basis van de door ons uitgevoerde controlewerkzaamheden.	
Verkoopprijzen		●		De verkoopprijzen liggen vast in de grondprijzenbrief 2022. De prijzen zoals ingerekend in de grondexploitatie zijn veelal gebaseerd op marktinformatie of taxaties. Voor een aantal taxaties is de grondwaarde residueel bepaald (terugrekenend: V.O.N. prijs/huurprijs +/- bouwkosten +/- overige kosten = grondwaarde). Wij achten voor 2023 en verder de gehanteerde prijsstelling, zoals opgenomen in de door ons gecontroleerde projecten, voldoende onderbouwd.	
	controleverschil	voorzichtig	evenwichtig	optimistisch	controleverschil

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Bijna alle controleverschillen zijn in de jaarrekening gecorrigeerd

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente heeft de jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Als onderdeel van onze controle en met betrekking tot de jaarrekening hebben wij:

- de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving beoordeeld; en
- de juistheid en de volledigheid van de toelichtingen beoordeeld.

Wij zijn van mening dat de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling die het college heeft gehanteerd bij het opstellen van de jaarrekening 2022 aanvaardbaar zijn en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria geschikt.

Bij onze controle hebben wij een aantal onjuistheden geconstateerd. Deze onjuistheden zijn in het bijzonder veroorzaakt door een onjuiste classificatie van bedragen in de balans. Bijna alle controleverschillen boven onze rapporteringstolerantie van € 100.000 zijn in de jaarrekening gecorrigeerd. Het college heeft besloten om de correctie uit hoofde van tussentijdse winstneming op de grondexploitatie Warmenhuizen Remmerdel van € 141.000 niet in de jaarrekening te verwerken.

Diverse correcties doorgevoerd om te voldoen aan het BBV

Ten opzichte van de jaarrekening 2021 zijn diverse grondslagen en toelichtingen in de jaarrekening 2022 aangepast om aan de (toelichtings)vereisten van het BBV te voldoen. Voorbeelden is het verplaatsen van de investering in het schoolgebouw van het Regius College in Schagen van de financiële vaste activa naar de materiële vaste activa. Tevens zijn diverse reserves en voorzieningen opgeheven of verplaatst in de balans.

Vergroot de kennis van het BBV

Uit de aard en omvang van de correcties die wij hebben geconstateerd, alsmede op basis van onze gesprekken met de diverse medewerkers van de organisatie, hebben wij gesignaleerd dat er binnen de financiële functie behoefte is aan ontwikkeling van de kennis van het BBV. Naar onze mening heeft het voor uw medewerkers toegevoegde waarde om een cursus in het BBV zo specifiek als mogelijk voor de gemeentelijke organisatie te maken, bijvoorbeeld door een inhouse training te organiseren. In onze ervaring leidt dit tot een beste verankering van de kennis binnen de organisatie en de individuele medewerker.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Omvangrijke onrechtmatigheden bij aanbestedingen

Rechtmatigheid aanbestedingen niet gewaarborgd

Een van de belangrijkste bevindingen die is voortgekomen uit de werkzaamheden van de VIC en onze managementletter is dat de organisatie uiterst kwetsbaar is in haar inkoop- en aanbestedingsproces. De verantwoordelijkheid voor dit proces is decentraal belegd bij de teamleiders. Er is sprake van onvoldoende specifieke kennis bij een groot aantal van deze medewerkers om deze verantwoordelijkheid te kunnen nemen. Mede hierdoor is gebleken dat bij de start van een aanbesteding onvoldoende rekening wordt gehouden met de aard en omvang van de aan te bestede overeenkomst, waaronder verlengingsopties en scenario-analyses. Dit is een belangrijke oorzaak dat de rechtmatigheid van aanbestedingen binnen de gemeente niet is geborgd.

We hebben geconstateerd dat, mede door de aard en omvang van de bevindingen van de VIC, de aandacht voor de rechtmatigheid van de aanbestedingen volop aanwezig is in de organisatie. Wij hebben het college geadviseerd om gebruik te maken van dit moment om de interne beheersing verder te verbeteren. Wij realiseren ons terdege dat het niet eenvoudig is om het aspect rechtmatigheid binnen de aanbestedingsprocedure structureel te borgen binnen de organisatie. Naast kennis en ervaring speelt ook het gedrag en discipline van uw medewerkers een belangrijke rol. Deze 'zachte' aspecten zijn minder makkelijk (bij) te sturen en te ontwikkelen.

Onrechtmatige aanbestedingen tellen op tot EUR 4,5 miljoen

Mede als gevolg van de gebrekkige interne beheersing ten aanzien van de rechtmatigheid van de aanbestedingen, heeft de VIC geconstateerd dat er in 2022 sprake is van onrechtmatige aanbestedingen voor een totaalbedrag van ongeveer € 4,5 miljoen. Hiervan heeft € 3,0 miljoen betrekking op lasten die al in de jaarrekening 2022 zijn verantwoord. Een bedrag van € 1,5 miljoen heeft betrekking op lasten die de komende jaren naar verwachting voortvloeien uit de onrechtmatig aanbestede overeenkomsten. Dit bedrag is in de jaarrekening verantwoord als niet uit de balans blijvende verplichtingen.

Maatregelen genomen om inzicht te krijgen in verplichtingen

Wij hebben begrepen dat een aanvang is gemaakt om een verplichtingenadministratie in te richten in het (financieel) systeem. Tevens is er een contractbeheersysteem aangeschaft om het inzicht in de looptijd, verplichtingen en voorwaarden van de contracten te verbeteren.

Wij onderschrijven het belang van een verplichtingenadministratie, maar wijzen u erop dat ook hier geldt dat de kwaliteit van zowel de verplichtingenadministratie als het contractbeheerssysteem staat en valt bij het consequent en tijdig actueel houden van de gegevens in de systemen. Dit vraagt van de teamleiders dat zij het belang van deze registraties structureel benadrukken bij hun medewerkers.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Prestatielevering inkopen vraag aandacht

Prestatielevering inkopen niet volledig kunnen vaststellen

In onze management d.d. 9 november 2022 hebben wij reeds gemeld dat de (vaststelling van de) prestatielevering van inkopen niet altijd zichtbaar in het proces worden vastgelegd. Dit is bevestigd vanuit de werkzaamheden van de VIC. Tijdens werkzaamheden is tevens gebleken dat de prestatielevering ook niet altijd achteraf door de “prestatie-akkoord-verklaarders” (PAV’ers) kon worden aangetoond. De geëxtrapoleerde onzekerheid van de inkopen waarvan de prestatielevering niet kon worden vastgesteld bedraagt € 900.000.

Daarnaast heeft de VIC geconstateerd dat er in een (beperkt) aantal gevallen facturen zijn betaald waarvan is vastgesteld dat de onderliggende prestatie in het geheel niet zijn geleverd. Wij vinden dit een zorgelijke constatering, omdat door de PAV’er wel is geautoriseerd voor de prestatielevering. Dit heeft geresulteerd in een totale geëxtrapoleerde fout van € 310.000.

Een belangrijke reden van de geconstateerde fouten en onzekerheden is dat het niet bij iedereen duidelijk is wat de kaders en verantwoordelijkheden zijn in het proces. Het ontbreekt aan een eenduidige werkinstructie waarin is opgenomen welke werkzaamheden de PAV’ers moeten uitvoeren bij het goedkeuren van een factuur, welke bewijsvoering voor het vaststellen van de prestatielevering noodzakelijk is.

Tevens ontbreekt op dit moment een ondergrens voor het formeel vaststellen van de prestatielevering. Dit leidt er in de praktijk toe dat er veel moeite wordt gedaan om bijvoorbeeld de aankoop van een bos bloemen of een lunch tijdens een vergadering te onderbouwen. De controle achteraf is een arbeidsintensief en langdurig proces. Naar onze mening is dit niet wenselijk.

Wij hebben de organisatie tijdens onze controle aangeraden om een werkinstructie op te stellen voor de (budget)verantwoordelijken waarin minimaal is opgenomen:

- Het bedrag waarboven een expliciete prestatieverklaring noodzakelijk is;
- Binnen welke termijn de prestatieverklaring dient plaats te vinden;
- Welke documenten gelden als bewijsvoering voor de prestatieverklaring;
- De centrale plek waar deze documenten opgeslagen worden, bij voorkeur in iFinanciën bij de factuur waarvoor het akkoord gegeven wordt.

 Belangrijkste
boodschappen

 Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

 Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Formele onrechtmatigheden in subsidieproces

Formele onrechtmatigheden in subsidieproces

Bij de controle op de verstrekte en vastgestelde subsidies heeft de VIC geconstateerd dat regelmatig de in de Algemene Subsidieverordening genoemde termijnen en voorwaarden voor aanlevering van documenten niet worden nagekomen, verleningsbeschikkingen formele fouten bevatten een subsidieaanvragen niet altijd volledig zijn. Hierdoor is er sprake van (omvangrijke) formele onrechtmatigheden, omdat niet voldaan is aan de genoemde verordening en de Algemene wet bestuursrecht. Omdat er geen sprake is van financiële consequenties, wegen wij deze formele onrechtmatigheid niet mee in ons oordeel.

Wij raden u aan om een analyse uit te voeren naar de oorzaak van het groot aantal bevindingen in het subsidieproces. Indien blijkt dat de in de Algemene Subsidieverordening genoemde termijnen en voorwaarden niet passen binnen de werkprocessen van de organisatie, dan geven wij u in overweging op de verordening hierop aan te passen. Een alternatief zou zijn om de bepaling van de termijnen en voorwaarden binnen de kaders van de Algemene wet bestuursrecht te mandateren aan het college. Hiermee maken deze termijn geen onderdeel meer uit van het normenkader.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Bijzonderheden in uw jaarrekening (1/3)

Nota reserves en voorzieningen is gedateerd

In de financiële verordening 2022 van gemeente Schagen is opgenomen dat het college eens in de vier jaar een Nota reserves en voorzieningen ter vaststelling aanbiedt aan de gemeenteraad. Wij hebben geconstateerd dat de huidige Nota reserves en voorzieningen dateert uit 2016. In 2019 is de Nota Vermogensbeleid vastgesteld door de gemeenteraad, maar deze Nota heeft een andere inhoud en doelstelling dan de Nota reserves en voorzieningen.

Omdat de huidige Nota reserves en voorzieningen ouder is dan vier jaar, is niet voldaan aan de eis in de financiële verordening en is er sprake van een formele onrechtmatigheid. Wij raden u derhalve aan om het college te verzoeken om op korte termijn te komen met een geactualiseerde Nota reserves en voorzieningen. Tevens raden wij u aan om hierbij direct de wenselijkheid, noodzakelijkheid en gebruik van de huidige reserves tegen het licht te houden van de inhoud van de Nota Vermogensbeleid, in het bijzonder de Reserve Maatschappelijk Nut en de Onderhoudsreserves (zie hieronder)

Toegevoegde financiële waarde onderhoudsreserves beperkt

De onttrekkingen uit de onderhoudsreserves vinden voor het grootste deel plaats op basis van de begrote onttrekkingen. In de Nota Reserves en voorzieningen 2016 wordt er geen expliciete invulling gegeven aan de wijze waarop de onttrekkingen aan de onderhoudsreserves moeten plaatsvinden, maar lijkt het meest waarschijnlijk dat de onttrekkingen gebaseerd dienen te zijn op de werkelijke onderhoudslasten. Daarnaast doet de huidige verwerkingswijze van de mutaties in de onderhoudsreserve geen recht aan de achtergrond van de deze reserves, namelijk het gelijkmatig dekken van de kosten van vervanging en reconstructie van de kapitaalgoederen. De toegevoegde waarde van de bestemmingsreserves zijn hierdoor beperkt en is het vanuit financiële beheersing efficiënter om de onderhoudslasten structureel in de exploitatie op te nemen.

Wij raden u daarom aan om de onttrekkingen uit deze reserves te baseren op de werkelijke onderhoudslasten of om de bestemmingsreserves op te heffen ten gunste van de algemene reserves en werkelijke onderhoudslasten structureel te dekken vanuit de meerjarenbegroting.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Bijzonderheden in uw jaarrekening (2/3)

Voorziening voor ingegane pensioenen mogelijk niet volledig

Er is een voorziening voor ingegane pensioenen verantwoord van € 299.707. Deze voorziening ziet toe op de bestuurders die vanuit de voormalige gemeente Harenkarspel komen. Voor bestuurders van de voormalige gemeenten Zijpe en Schagen is geen dergelijke voorziening verantwoord. Hiermee wordt voor dezelfde onderliggende transacties een andere verantwoordingswijze aangehouden. Feitelijk zouden beide groepen hetzelfde moeten worden verantwoord.

Op basis van het BBV is een andere verantwoordingswijze wel mogelijk vanuit een fusie van verschillende gemeenten zoals hier het geval is. Als de pensioenuitkeringen gedekt worden uit een voorziening, dan dient echter jaarlijks beoordeeld te worden of deze voorziening nog toereikend is op basis van actuariële grondslagen. Dit heeft niet plaatsgevonden voor de voorziening per 31 december 2022. Het uitgangspunt is dat de pensioenuitkering loopt totdat de gerechtigde 83 jaar is. Hierbij wordt geen rekening gehouden met sterftekans en indexatie van de uitkering. Hierdoor is de voorziening mogelijk niet volledig verantwoord. Wij hebben deze onzekerheid meegenomen in onze oordeelsvorming ten aanzien van de getrouwheid van de jaarrekening als PM post.

Voorziening dubieuze debiteuren niet toereikend onderbouwd

Volgens de financiële verordening 2022 van gemeente Schagen wordt bij het opmaken van de rekening jaarlijks beoordeeld in hoeverre er sprake is van oninbare vorderingen. De voorziening wordt gevoed uit de exploitatie en betreft het verschil tussen de gewenste omvang en de werkelijke omvang van de voorziening. Het niveau van de gewenste omvang wordt echter niet vermeld in de financiële verordening. Hierdoor ontbreken duidelijke kaders voor het college bij het bepalen van deze voorziening.

Op basis van de bewoordingen in de financiële verordening zijn wij van mening dat alle vorderingen individueel moeten worden beoordeeld op oninbaarheid. Dit heeft echter niet gebeurd. In plaats daarvan is de voorziening bepaald op basis van een voorcalculatorisch percentage. Het college heeft niet kunnen onderbouwen dat dit percentage een getrouw beeld geeft van de gewenste omvang van de voorziening. Derhalve hebben wij de omvang van de voorziening voor dubieuze debiteuren in onze oordeelsvorming meegenomen als onzeker.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Bijzonderheden in uw jaarrekening (3/3)

Voorziening riolering onderbouwen in gemeentelijk rioleringsplan

In overeenstemming met artikel 229b van de Gemeentewet mogen heffingen maximaal kostendeckend worden vastgesteld. Deze beoordeling vindt plaats op basis van de geraamde baten en lasten. Hierbij is het toegestaan om schommelingen te voorkomen in de tarieven door tariefegalisatie toe te passen.

Uw gemeenteraad heeft met de vaststelling van het gemeentelijke rioleringsplan bepaald om in het tarief voor de riolheffing niet te sparen voor toekomstige lasten, maar om de bijdragen van derden die niet direct in verband staan met achterstallig onderhoud of investeringen aan de riolering in te zetten ten behoeve van tariefegalisatie. De middelen worden dan op begrotingsbasis gedoteerd aan een voorziening. Er moet extracomptabel worden aangetoond dat deze middelen binnen een redelijke termijn ingezet worden ter bestrijding van de lasten waarvoor een heffing is opgelegd.

In de jaarrekening 2022 is een (egalisatie)voorziening Riool verantwoord van € 6,4 miljoen. Deze voorziening is in 2022 met EUR 1,0 miljoen gedoteerd op basis van het gerealiseerde resultaat op het product Riool.

Er is niet inzichtelijk wat de achterliggende oorzaak is van de omvangrijke stand van de voorziening, zoals een te hoog tarief, achterblijvende investeringen of achterblijvend onderhoud en hoe dit bedrag binnen een redelijke termijn ingezet kan worden ter bestrijding van de lasten aan het riool. Wij raden u aan om in overleg te treden met het college om de omvang van de voorziening Riolering nader te analyseren op oorzaak en toekomstige inzet.

Voorziening overdracht wegen HHNK vrijgevallen

In 2020 heeft de gemeente een gewenningsbijdrage ontvangen van € 1,5 miljoen van het Hollands Noorderkwartier in verband met de overname van het beheer en eigendom van een aantal wegen. Dit bedrag was in de jaarrekening 2020 gestort in een Voorziening overdracht wegen HHNK. Op basis van de overeenkomst met het Hollands Noorderkwartier hebben wij echter geconstateerd dat de bijdrage onvoorwaardelijk is en geen voorwaardelijk verband houdt met het eigendom van de wegen. Met andere woorden: de gemeente heeft geen verplichting jegens het HHNK om het ontvangen bedrag te gebruiken voor onderhoud of beheer van de wegen. Derhalve is de voorziening ten grootte van € 874.000 in de jaarrekening 2022 vrijgevallen ten gunste van het resultaat. Vanuit de resultaatbestemming is dit bedrag verantwoord in de reserve Maatschappelijk nut.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

 Fraude(risico)
 Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
 jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
 bedrijfsvoering

 Begrotings-
 rechtmatigheid

 Financiële
 positie

Schattingen domein bedrijfsvoering zijn evenwichtig

Bij het opstellen van de jaarrekening maakt het college belangrijke schattingen. We hebben de schattingen die het college heeft gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2022 beoordeeld. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze bevindingen met de bijbehorende motivering voor zover niet elders in dit rapport behandeld.

Schattingspost	Oordeel					Toelichting
Waardering financiële vaste activa			●			We hebben de waardering van uw financiële vaste activa in detail gecontroleerd. Wij concluderen dat de inschattingen van het college ten aanzien van de kapitaalverstrekkingen en (gerelateerde) leningen evenwichtig tot stand zijn gekomen.
Waardering (im)materiële vaste activa			●			Aan de wijze van afschrijven op (im)materiële vaste activa ligt de financiële verordening van de gemeente ten grondslag. De gehanteerde afschrijvingspercentages blijken echter niet volledig uit de grondslagen van de jaarrekening. De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn afgestemd op de economische levensduur van de (im)materiële vaste activa en daarmee aanvaardbaar. Wij hebben vastgesteld dat de gehanteerde uitgangspunten evenwichtig zijn.
	<i>controleverschil</i>	<i>voorzichtig</i>	<i>evenwichtig</i>	<i>optimistisch</i>	<i>controleverschil</i>	

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

Begrotingsrechtmatigheid is toereikend toegelicht in de jaarrekening

Een onderdeel van onze rechtmatigheidscontrole betreft de naleving van het budgetrecht van de raad. Overschrijdingen zijn in sommige gevallen onrechtmatig.

Op basis van de Financiële verordening 2022 van de gemeente Schagen informeert het college de raad door middel van één tussentijdse rapportage over de realisatie van de begroting van de gemeente van het lopende boekjaar. In een tweede rapportage wordt daarnaast ook gerapporteerd over de realisatie en raming van de uitputting van de investeringskredieten. Als ondergrens geldt een afwijking groter dan € 25.000. Toelichting van afwijking bij budgetten groter dan € 1,0 miljoen vindt in ieder geval plaats als de afwijking groter is dan 2,5%. Een dergelijke analyse moet ook in de jaarrekening worden opgenomen.

Wij hebben geconstateerd dat er in de jaarrekening een voor het doel toereikende analyse is opgenomen van de budgetoverschrijdingen per programma, inclusief conclusievorming ten aanzien van de rechtmatigheid van de overschrijdingen. Tevens is een afzonderlijke analyse opgenomen van de overschrijding van de (restant)kredieten. Wij kunnen ons vinden in de conclusievorming door het college voor beide overzichten.

Overigens merken wij op dat in de jaarrekening geen analyse is opgenomen van de onderschrijding van de baten. Dit is niet geheel in overeenstemming met de financiële verordening. In de Kadernota Rechtmatigheid is de begrotingsrechtmatigheid echter beperkt tot de uitgaven. Hiermee zijn de baten buiten onze oordeelsvorming geplaatst. Hoewel de geautoriseerde baten op bijvoorbeeld het Domein Ruimte en Economie is onderschreden, leidt dit niet tot een onrechtmatigheid.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

De financiële positie is fors verbeterd

In de [grafiek](#) op de volgende pagina is een overzicht opgenomen van de kengetallen die verplicht in de jaarrekening van Schagen moeten worden opgenomen. Bij de controle hebben wij geconstateerd dat niet alle kengetallen in de paragraaf juist berekend zijn. Wij raden u aan om met ingang van komend jaar de berekening van de kengetallen intern te laten toetsen door de concerncontroller voordat deze in de jaarrekening wordt opgenomen.

Uit het overzicht blijkt dat de financiële positie van Schagen als geheel voldoende is. Tussen de diverse kengetallen zijn wel verschillen zichtbaar. Hieronder hebben wij de ratio's over 2022 afgezet tegen de waarden van de ratio's van de gemeente over de afgelopen drie jaar, maar ook tegen de gemiddelde omvang van de gemeenteklasse tussen 45.000-60.000 inwoners, de COROP regio Kop van Noord-Holland, de provincie Noord-Holland en Nederland als geheel. Hieruit blijkt dat de financiële positie ten opzichte van soortgelijke gemeenten, de gemeenten in de regio, in de provincie en in Nederland zeer positief is. Dit geldt met name voor de liquiditeits- en solvabiliteitsratio's. Onze belangrijkste observaties ten aanzien van de ratio's zijn:

- De netto schuldquote is in 2022 fors afgenomen en blijft ruim beneden het door de raad gewenste maximum van 70%. De belangrijke reden hiervoor is de toename van de baten uit de algemene uitkering die niet volledig zijn uitgegeven. In plaats hiervan zijn (langlopende) schulden afgelost en is een deel van het overschot ondergebracht in Rijks schatkist.

- Ten opzichte van andere gemeenten, in het bijzonder met dezelfde omvang, is de netto-schuldquote erg laag. Dit geeft blijk van een behoedzame financiële bedrijfsvoering en een solide financieringsstructuur van de kapitaalgoederen.
- Door het positieve rekeningresultaat is de solvabiliteit verder toegenomen. Hierdoor is de gemeente weerbaarder voor onverwachte tegenvallers. De omvang van 47,1% blijft echter wel achter bij het door de raad gewenste minimumniveau van 50%. Dit streefpercentage is naar onze mening aan de hoge kant in vergelijking tot andere gemeenten. Hoewel het een indicatie is van een zeer solide financieel beleid, is het nadeel dat middelen die in het vermogen zijn besloten, niet op korte termijn voor beleidsdoelstellingen kan worden ingezet.
- Het relatieve belang van de grondexploitaties in de totale exploitatie van de gemeente is verder verminderd. Dit is te danken aan de verkoopactiviteiten in met name Warmenhuizen Remmerdel, Schagen Lagedijk en de kleine flexibele woonvormen in Schagen. Het landelijk gemiddelde is ongeveer 7,6%, terwijl bij Schagen dit percentage 1,6% is. Dit sluit echter wel aan bij de andere gemeenten in de provincie en is zelfs exact gelijk aan de risicopositie van de andere gemeenten in de Kop van Noord-Holland. Opvallend is echter dat Schagen fors meer actieve grondexploitaties heeft dan de andere gemeenten in de Noordkop. Dit geeft aan dat de portefeuille in het grondbeleid goed gebalanceerd is.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

 Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

Fysiek domein

 Resultaten
bedrijfsvoering

 Begrotings-
rechtmatigheid

 Financiële
positie

De informatiewaarde van de analyse van het weerstandsvermogen is beperkt

- De belastingcapaciteit ligt met 117,4% fors boven het landelijk gemiddelde, alsmede boven de andere gemeenten in de Kop van Noord-Holland. Ten opzichte van andere gemeenten met uw omvang is het percentage nog hoger. Andere gemeenten met de omvang tussen 45.000-60.000 inwoner kennen een ratio van 93,5%. Hierbij is echter geen rekening gehouden, noch een analyse gemaakt, van de beschikbare voorzieningen in de gemeente.
- De structurele exploitatieruimte is fors positief. Dit houdt in dat de structurele lasten kunnen worden gedekt door structurele baten. Er een feitelijk sprake is van een duurzaam overschot in de exploitatie. Hiermee onderscheidt de gemeente zich van andere gemeenten. Gezien de forse omvang van het percentage raden wij u aan om een nadere analyse uit te voeren naar de oorzaak hiervan.
- Zoals wij later in dit rapport opmerkingen is er binnen de gemeente geen gestructureerd [risicomanagementproces](#). Hierdoor kan niet gesteld worden of de risico's die genoemd zijn in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing juist en volledig zijn. Tevens is de weging van risico's niet geobjectiveerd door middel van bijvoorbeeld een statistische methode zoals de Monte Carlo-methode.
- De financiële omvang van diverse risico's is in 2022 gewijzigd ten opzichte van 2021. Een voorbeeld is het incidentele risico in het onderhoud van de kapitaalgoederen. Dit risico kende in de paragraaf 2021 een verwachte omvang van € 500.000 en een kans van voordoen van 25%. In de paragraaf 2022 betreft dit een omvang van € 1,0 miljoen met een kans van voordoen van 50%. Wij hebben begrepen dat deze aanpassingen zijn gedaan naar aanleiding van de verdere verfijning van het risicoprofiel van de gemeente.
- In de incidentele weerstandscapaciteit wordt rekening gehouden met zogenaamde stille reserves. Stille reserves zijn de meerwaarden van activa die laag of tegen nul zijn gewaardeerd doch verkoopbaar zijn indien men dat zou willen. In het jaarverslag 2022 is gerekend met een stille reserve van € 16,9 miljoen, terwijl in het jaarverslag 2021 nog werd gerekend met een € 4,5 miljoen. Dit is de belangrijkste reden van de forse verbetering van het incidentele weerstandsvermogen van 1,8 naar 6,8. Dit verschil is veroorzaakt omdat er in 2022 een gedetailleerde analyse heeft plaatsgevonden naar kapitaalgoederen die laag of tegen nul gewaardeerd zijn. Hoewel dit is toegestaan, is het naar onze mening niet aan te bevelen om het gehele bedrag mee te nemen in de weerstandscapaciteit, omdat het onwaarschijnlijk is dat alle kapitaalgoederen direct verkocht kunnen worden.

Uw weerstandsvermogen geanalyseerd

In de wettelijke paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is door het college een analyse gemaakt van het incidentele en structurele weerstandsvermogen. Uit deze analyse blijkt dat beide vormen van het weerstandsvermogen toereikend zijn om de geïdentificeerde risico's te dekken en om te voldoen aan de minimale eisen die door de gemeenteraad zijn gesteld in de Nota Vermogensbeleid 2019. Op basis van de getrokken conclusies in de paragraaf kan gesteld worden dat het financiële risicoprofiel van de gemeente zeer goed is. Naar onze mening is de informatiewaarde van deze analyse echter beperkt, in het bijzonder door de volgende observaties:

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Detailbevindingen
jaarrekening

Sociaal domein

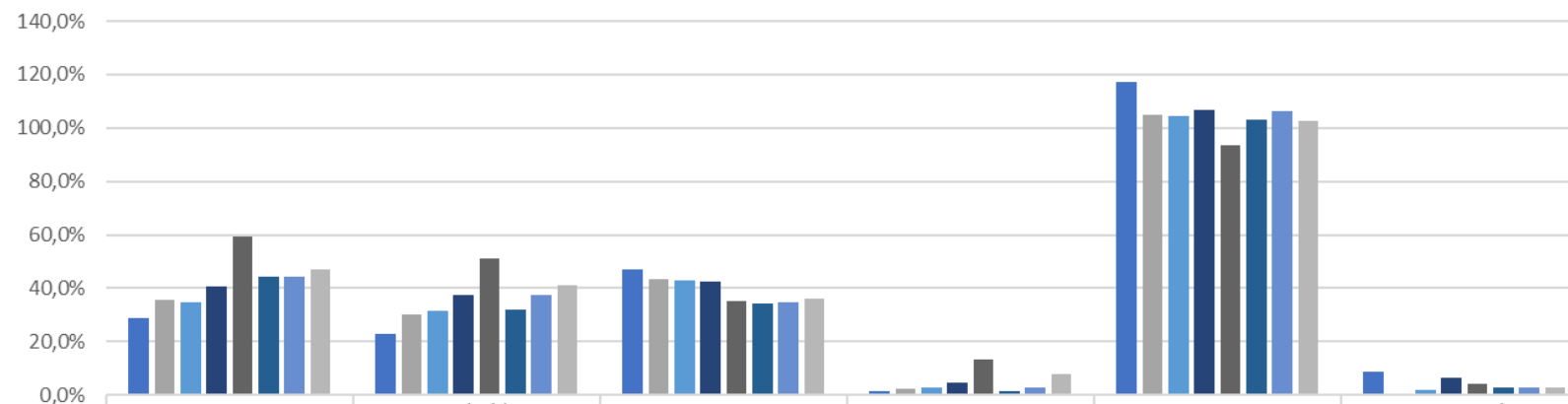
Fysiek domein

Resultaten
bedrijfsvoering

Begrotings-
rechtmatigheid

Financiële
positie

Kengetallen in %

	Netto schuldquote	Netto schuldquote gecorrigeerd	Solvabiliteit	Grondexploitatie	Belastingcapaciteit	Structurele exploitatieruimte
Schagen 2022	28,6%	23,0%	47,1%	1,6%	117,4%	8,7%
Schagen 2021	35,8%	30,1%	43,4%	2,5%	104,9%	0,6%
Schagen 2020	34,7%	31,7%	43,0%	2,6%	104,5%	1,8%
Schagen 2019	40,5%	37,4%	42,3%	4,8%	106,5%	6,4%
Gemeentegrootte 45.000-60.000	59,5%	51,0%	35,0%	13,1%	93,5%	4,2%
COROP-regio Kop N-H	44,1%	31,8%	34,3%	1,6%	103,3%	2,9%
Noord-Holland 2021	44,3%	37,5%	34,8%	2,6%	106,5%	2,7%
Landelijk 2021	46,9%	41,0%	36,1%	7,6%	102,7%	2,9%

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Frauderisico's krijgen een steeds belangrijkere rol in onze controle

Uw gemeente beschikt niet over een interne frauderisicoanalyse

Reeds meerdere jaren is fraude binnen de publieke sector een belangrijk onderwerp van gesprek. De maatschappelijke aandacht voor dit onderwerp heeft ervoor gezorgd dat meer en meer wordt verwacht dat het college en de directie zelfstandig een interne frauderisicoanalyse opstelt. Een dergelijke analyse helpt de organisatie om frauderisicofactoren te identificeren en te beheersen. Hierdoor kan fraude zoveel mogelijk worden tegen gegaan.

De gemeente beschikt niet over een (actuele) frauderisicoanalyse. Zeker met uw ambitie om te komen tot een rechtmatigheidsverantwoording is naar onze mening een interne fraudeanalyse een belangrijke voorwaarde. Derhalve raden wij u aan om als onderdeel van het in ontwikkeling zijnde risicomangementproces een frauderisicoanalyse op te stellen en deze jaarlijks te (laten) actualiseren.

Frauderisico's verdienen meer aandacht in de uitvoering van de VIC

Frauderisico's worden op dit moment nog niet (volledig) betrokken in de werkzaamheden van de VIC. Wij raden u aan om de VIC-functie actief te betrekken bij het opstellen van de frauderisicoanalyse en het actief beheersen van deze risico's. Deze risico's en beheersmaatregelen dienen daarbij onderdeel te worden van het Interne Controleplan.

Frauderisico's in onze controle

Tijdens onze controle hebben wij nadrukkelijk aandacht besteed aan het onderwerp fraude. Op basis van onze frauderisicobeoordeling hebben wij de volgende controlewerkzaamheden uitgevoerd:

- Risicoanalyse per proces waarin de drie kenmerken van fraude: rationalisatie, druk en gelegenheid zijn afgezet tegen de kans en de impact;
- Frauderisico besproken met de Auditcommissie, het college, de gemeentesecretaris en de concerncontroller;
- Beoordeeld of nevenfuncties van het college en de directie aanleiding gaven tot een verhoogd risico;
- Beoordeeld of er signalen zijn voor een verhoogd risico op fraude vanuit notulen, persberichten en andere (openbare) publicaties;
- Controle van ongebruikelijke boekingen (boekingen buiten het normale proces om) in uw administratie;
- Controle van het gunningsproces van inkoop- en aanbestedingstransacties;
- Controle van de prestatielevering in het inkoopproces;
- Controle van de zakelijkheid van omvangrijke grond- en vastgoedtransacties.

Uit deze uitgevoerde werkzaamheden zijn geen indicaties gekomen dat er sprake is van mogelijke fraude.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

De interne beheersing op misbruik en oneigenlijk verbruik dient te worden verbeterd

Er is (nog) geen overkoepelend M&O beleid

In het rapport “Quickscan financiële rechtmatigheidsverantwoording” van Step in control is opgenomen dat het ontbreken van het M&O-beleid en M&O-beheersmaatregelen de financiële rechtmatigheid in de weg staat. Tevens staat in het rapport dat het ontbreken van een dergelijk beleid in de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen moet worden.

Naar onze mening dient dit punt genuanceerd te worden. Het beschikken over een overkoepelend M&O-beleid is aan te bevelen omdat de visie en kaders van de gemeenteraad ten aanzien van misbruik en oneigenlijk gebruik hiermee expliciet naar voren komen. Noodzakelijk is het echter niet. Relevant is dat de in verordeningen en nadere besluiten die daaruit voortkomen voldoende preventieve en repressieve maatregelen zijn opgenomen, alsmede dat de toetsing op deze maatregelen is opgenomen in de interne beheersingsorganisatie.

Ook in de Kadernota Rechtmatigheid is het opstellen van een overkoepelend M&O-beleid niet verplicht gesteld. Het ontbreken ervan hoeft derhalve niet opgenomen te worden in de rechtmatigheidsverantwoording. Wanneer het college concludeert dat het M&O-beleid (op onderdelen) niet actueel is en/of dat de er geen M&O-beleid bestaat of het M&O-beleid feitelijk niet is nageleefd, dan vermeldt het college dit in de paragraaf bedrijfsvoering.

Daadwerkelijke afwijkingen voor zover deze niet het getrouwheidsaspect raken, worden we; betrokken bij het opstellen van de rechtmatigheidsverantwoording.

Wij hebben geconstateerd dat in de externe en interne regelgeving diverse bepalingen opgenomen zijn die erop zijn gericht om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen en waar nodig te sanctioneren. Tevens heeft de VIC de toets op het misbruik en oneigenlijk gebruik impliciet opgenomen in interne controleplannen.

Beperkte signalen ten aanzien van integriteitsschendingen

Op basis van de informatie verkregen van de vertrouwenspersoon van de gemeente Schagen hebben wij geconstateerd dat er één signaal is ontvangen met betrekking tot een integriteitsschending van een eigen medewerker. Dit signaal is toereikend opgevolgd.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

De interne beheersing binnen gemeente Schagen is in ontwikkeling

In onze managementletter van 9 november 2022 hebben wij ons beeld gegeven op de interne beheersing van uw gemeente. Onze conclusie was dat de interne beheersing niet op alle vlakken toereikend is om een getrouwe en rechtmatige jaarrekening te waarborgen. In onze managementletter hebben wij ook benadrukt dat de beperkte kwaliteit van de interne beheersing voldoende op het netvlies staat bij het management van de gemeente en onderdeel is van de omvangrijke ontwikkelopgave waarin de gemeente zich momenteel bevindt.

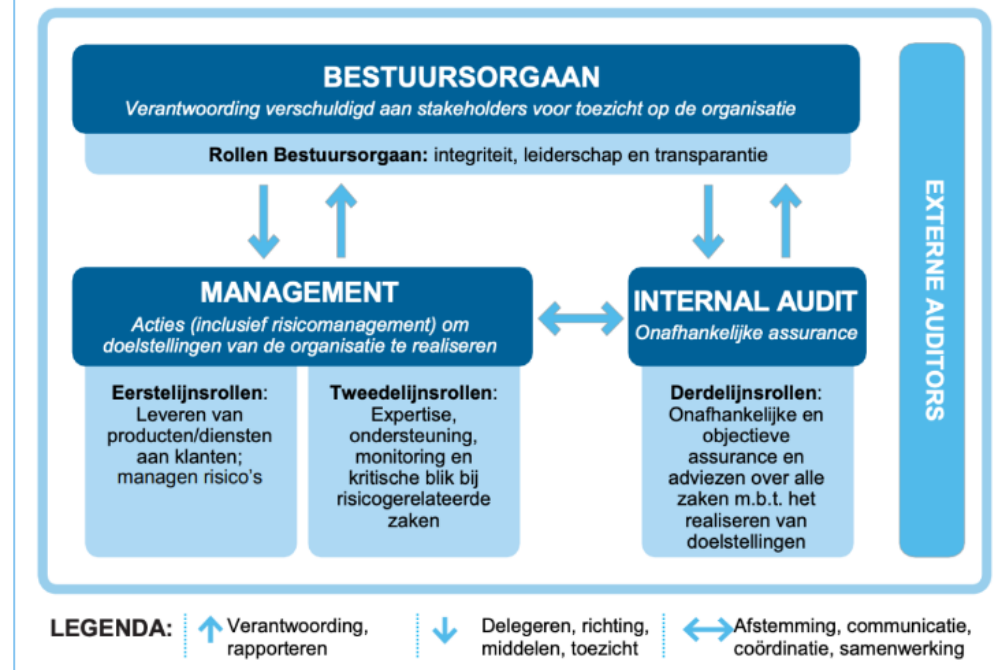
Tijdens onze eindejaarscontrole hebben wij geconstateerd dat er binnen de organisatie nog steeds veel aandacht is voor constatering en aanbevelingen die zijn gedaan door de interim-gemeentesecretaris, de VIC en door ons. Dit geeft ons het vertrouwen dat de interne beheersing binnen de organisatie de komende jaren snel stappen voorwaarts kan maken.

Hieronder hebben wij onze belangrijkste bevindingen vanuit onze managementletter voor u samengevat en waar nodig geactualiseerd.

De organisatie is nog niet volledig ingericht langs het 3-lines model

In 2019 is de intentie uitgesproken om de gemeentelijke organisatie in te richten langs de drie lijnen. Wij hebben geconstateerd dat dit tot op heden nog niet op volledig heeft plaatsgevonden. De komende jaren zal onder andere in het teken staan in de implementatie van dit model als onderdeel van de nieuwe organisatiestructuur. Wij raden u aan om bij deze inrichting gebruik te maken van het 3LM model wat ontwikkeld is door het Instituut voor Interne Auditors (IIA). Dit model ziet er als volgt uit:

Het Three Lines Model van het IIA

In dit model wordt meer dan voorheen de nadruk gelegd op soft controls en minder 'harde' aspecten in de interne beheersing, zoals de leiderschapsstructuur, integriteit, de toon van de top, risicomanagement en prestatie management. Hierin heeft de gemeenteraad als belangrijkste bestuursorgaan een zeer belangrijke rol. Wij raden u aan om deze rol te integreren in de bestaande ontwikkelplannen voor de organisatie.

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Risicomanagement verder vormgeven

Risicomanagement dient verder vormgegeven te worden

Het risicomanagementproces is nog in ontwikkeling. Dit houdt voor een belangrijk verband met het feit dat de organisatie nog niet volledig is ingericht en werkt langs het 3-lines model. Risico's worden daarom niet actief uit de organisatie opgehaald en beheerst.

Wij hebben geconstateerd dat de organisatie de ambitie heeft om op korte termijn het risicomanagementproces verder vorm te geven. Wij signaleren echter dat binnen de organisatie beperkte kennis en ervaring aanwezig is met risicomanagement. Naar onze mening kan de ambitie van de organisatie ten aanzien van risicomanagement alleen worden gerealiseerd als de basiskennis van het proces breed binnen het managementteam aanwezig is en niet uitsluitend bij de concerncontroller. Daarom raden wij u aan om deze basiskennis eerst op het vereiste niveau te brengen alvorens het risicomanagementproces verder in te richten en uit te dragen.

De rust in de organisatie lijkt teruggekeerd

In onze managementletter hebben wij geconstateerd dat de organisatie behoefte heeft aan rust, duidelijkheid en richting. Tijdens onze eindejaarscontrole hebben wij een organisatie ervaren die nog steeds volop in beweging en ontwikkeling is, maar waar wel de rust en duidelijkheid voorzichtig teruggekeerd lijkt. Het aantal interim-medewerkers, in het bijzonder in de rol van teamleider, is sterk gedaald.

Daar staat tegenover dat de specifieke kennis van en ervaring met de gemeente Schagen nog ontwikkeld moet worden, in het bijzonder binnen de financiële functie. Wij hebben tijdens onze controle ervaren dat er bij de medewerkers een hoge mate van ambitie en motivatie is om dit te daadwerkelijk te realiseren.

De VIC functioneert goed

De diepgang en kritisch gehalte waarmee de VIC haar werkzaamheden heeft uitgevoerd en gedocumenteerd is van goed niveau. Mede hierdoor hebben wij de VIC op onderdelen van onze controle gebruikt als interne beheersingsmaatregel. Ook haar eindrapportage was duidelijk met veel informatiewaarde. Wel hebben wij het advies voor verdere verbetering meegegeven om per bevinding ook een duidelijke conclusie aan te geven, inclusief het effect van de bevinding op de rechtmatigheidsverantwoording. De belangrijkste bevindingen van de VIC zijn geïntegreerd in dit accountantsverslag en meegewogen in ons oordeel ten aanzien van de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarrekening..

Aandacht voor het planning & control proces is aanwezig

Binnen de organisatie is aandacht voor het verbeteren van het planning & control proces en de P&C documenten. Dit mede naar aanleiding van het artikel 213a onderzoek naar de interne beheersing van de financiële rapportages. Andere acties die zijn ingezet betreffen:

- het instellen van de werkgroep P&C
- opzetten en uitvoeren van het Verbeterplan Financiën
- verstevigen van / investeren in de financiële functie

Belangrijkste
boodschappen

Oordeel bij de
jaarrekening

Oordeel

Jaarverslag

Jaarrekening

Fraude(risico)

Interne beheersing

Ontwikkelingen voor
uw organisatie

Bijlagen

Onze visie op de interne beheersing van uw IT-omgeving

De reikwijdte van onze IT-werkzaamheden

In het kader van de jaarrekeningcontrole 2022 hebben wij de opzet en het bestaan van de algemene IT beheersmaatregelen beoordeeld. Deze maatregelen en bevindingen zijn te verdelen in de volgende categorieën:

- Wijzigingsbeheer
- Beveiliging en toegangscontroles
- IT-operatie (back-up & recovery).

We hebben dit beoordeeld voor de volgende applicaties die binnen de scope van onze controle zijn opgenomen, te weten:

- iFinanciën (financiële administratie)
- Suite WIZ (sociaal domein)
- AFAS (salarisadministratie)
- GISVG (belastingen).

Onze IT-auditwerkzaamheden hebben niet als doel gehad om te komen tot een beoordeling van de IT-organisatie of IT-omgeving als geheel, maar zijn uitsluitend gericht geweest op het verkrijgen van voldoende zekerheid ten aanzien van de continue, betrouwbare werking van de IT-omgeving en beheersing van de betreffende processen met behulp van uw systemen en data voor zover relevant in het kader van de controle van de jaarrekening.

Algemeen beeld

In onze managementletter d.d. 9 november 2022 hebben wij onze detailbevindingen die voortkomen uit onze werkzaamheden op de IT-organisatie gerapporteerd aan het college. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden hebben wij geconstateerd dat de huidige invulling van de IT-beheersing binnen de gemeente Schagen informeel en niet altijd consistent is. Maatregelen en werkwijzen zijn wel getroffen, maar niet altijd gedocumenteerd, geformaliseerd en aantoonbaar getoetst op effectieve werking. Voorbeelden hiervan zijn het wijzigingsbeheer en gebruikersbeheer. Mede door deze bevindingen hebben wij de controle van de jaarrekening 2022 volledig gegevensgericht uitgevoerd.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen voor uw organisatie - aanpassingen verslaggeving en rapportage

Wijzigingen in de controleverklaring

Gebruikers van jaarrekeningen vragen zich al langere tijd af welke werkzaamheden accountants uitvoeren op het gebied van fraude en continuïteit bij de controle van jaarrekeningen. Ook is er bij andere belanghebbenden een toenemende behoefte aan transparantie in zowel de jaarrekening als het jaarverslag over deze onderwerpen. Dit heeft ertoe geleid dat de controlestandaarden op deze gebieden zijn uitgebreid en in de controleverklaring bij de jaarrekening van uw gemeente twee nieuwe secties zijn opgenomen, te weten:

- Controleaanpak frauderisico's
- Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie

In deze secties is specifiek ingegaan welke risico's wij zien ten aanzien van beide onderwerpen, alsmede welke controlewerkzaamheden wij hebben uitgevoerd om deze risico's af te dekken. Waar nodig hebben wij in onze controleverklaring verwezen naar toelichtingen over deze onderwerpen in het jaarverslag en/of de jaarrekening.

Aanpassingen in Notitie Overhead

De Notitie Overhead van de commissie BBV is geactualiseerd. Een belangrijke aanpassing is de definitie van het begrip overhead zelf. Ook zijn er voorbeelden toegevoegd die antwoord geven op actuele vraagstukken. Het concept van de notitie is inmiddels voorgelegd ter consultatie via de website van de commissie BBV. De definitieve versie van de notitie verschijnt naar verwachting eind juni 2023 en wordt van toepassing met ingang van de begroting 2024. De concept Notitie kunt u [hier](#) vinden.

Duurzaamheidsverslaggeving is onderweg

Het thema duurzaamheid wordt steeds belangrijker in de jaarverslagen van overheden en organisaties. Hierbij speelt het begrip ESG een belangrijke rol. Hierbij staat ESG voor Environment, Social en Governance. Voor uw gemeente kunnen bijvoorbeeld ESG-normen worden gebruikt om te meten hoe duurzaam en maatschappelijk verantwoord uw gemeente is. Dit kan bijvoorbeeld omvatten hoe de gemeente omgaat met klimaatverandering, hoe ze de leefkwaliteit verbetert voor haar inwoners, hoe transparant en effectief de gemeentelijke bestuursstijl is, en hoe ze omgaat met diversiteit en inclusie.

Duurzaamheidsinformatie in jaarverslagen van grote bedrijven moet vanaf 2025 getoetst worden door accountants (op basis van de zogeheten Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD)). Het is onze verwachting dat de CSRD binnen afzienbare tijd ook van toepassing wordt voor maatschappelijke organisatie, zoals gemeenten. Graag gaan wij de komende jaren, als onderdeel van onze dienstverlening, met u in overleg wat dit voor uw gemeente betekent met als doel om de organisatie klaar te maken voor de verplichting tot duurzaamheidsverslaggeving.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen voor uw organisatie - beleid en kaderstelling

Adviesrapport “Elke regio telt” uitgebracht

Drie adviesraden, te weten de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur (Rli), de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving (RVS) en de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) hebben een adviesrapport uitgebracht onder de naam ‘Elke regio telt’. Dit rapport staat stil bij regionale verschillen in welvaart en welzijn en de rol die de overheid daarbij speelt.

Om de onwenselijke brede welvaartsverschillen in Nederland tegen te gaan, adviseren de raden het volgende:

- Herijk de reguliere beleids- en investeringslogica van het Rijk, door het rijksbeleid te richten op brede welvaart in alle regio's en het mogelijk maken om budgetten te bundelen.
- Investeer in langjarige en substantiële programma's voor regionale ontwikkeling, door regio's kansenagenda's te laten ontwikkelen voor een grotere brede welvaart en als rijksoverheid langjarige investeringsbudgetten beschikbaar te stellen.
- Werk aan een vitale relatie tussen regio's en de rijksoverheid door te werken aan een modern spreidingsbeleid en het realiseren van vertegenwoordiging van regio's bij het Rijk en van de rijksoverheid in regio's

De uitkomsten van dit adviesrapport kunnen mogelijk een belangrijk effect hebben op uw regio en de herziening van de financiële verhoudingen vanaf 2026. Het kabinet heeft aangegeven om nog voor het zomerreces een reactie naar de Kamer te sturen. Het adviesrapport kunt u [hier](#) vinden.

Invoering Omgevingswet een feit

Na een invoeringsproces dat enkele jaren heeft geduurd, is de Omgevingswet dan toch een feit. Op 14 maart 2023 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024. Hiermee is er duidelijkheid gekomen over de invoeringsdatum en ook geborgd dat gemeenten voldoende voorbereidingstijd hebben.

Om gemeenten te ondersteunen bij de invoering van de Omgevingswet, heeft de VNG een zogenaamde self-assessment gelanceerd onder de naam Klaar voor de Start. Aan de hand van een aantal stellingen langs negen thema's krijgt u inzicht waar uw gemeente staat richting inwerkingtreding van de Omgevingswet, maar ook voor de periode daarna. Het self-assessment kunt u [hier](#) vinden.

Nieuwe financiering gemeenten pas vanaf 2027

Uit de landelijke Voorjaarsnota blijkt dat het kabinet gemeenten vanaf 2027 een structureel bedrag toekent van € 1,0 miljard euro, naast een zogeheten volume-indexatie. De Voorjaarsnota maakt ook duidelijk dat de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp) de maatstaf wordt voor de groei van het gemeentefonds. Die vorm van indexatie moet voor meer stabiliteit zorgen. De meicirculaire zal naar verwachting een raming bevatten van het bedrag waarmee de fondsen vanaf 2027 worden geïndexeerd.

Oorspronkelijk had het kabinet het voornemen de nieuwe financierings-systematiek in 2026 te laten ingaan. Dat wordt, blijkens de Voorjaarsnota, nu 2027. De exacte invulling van die financierings-systematiek moet nog verder worden uitgewerkt. Ondanks de extra middelen vanaf 2027 jaar blijven voor gemeenten in de jaren vanaf 2026 forse kortingen in de boeken staan:

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Actuele ontwikkelingen voor uw organisatie - handreikingen en notities van commissie BADO

Handreiking Uniform Control Framework

Veel gemeenten zijn bezig om de interne beheersing binnen de organisatie verder te ontwikkelen en uit te bouwen. Een vorm waarin dit gedaan kan worden is het control framework. De directe aanleiding om het control framework verder te ontwikkelen is de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

Om gemeenten meer richting te geven aan de inrichting van het control framework en de keuzes die hierbij gemaakt kunnen worden, heeft de commissie BADO een handreiking opgesteld voor het ontwikkelen van interne controle frameworks bij gemeenten. De handreiking geeft gemeenten op hoofdlijnen inzicht in hoe ze kunnen nadenken over het voor hen meest passende interne controleraamwerk. De notitie is [hier](#) te downloaden.

De commissie BADO zal naar aanleiding van deze notitie bezien of een inventarisatie van best practices kan worden gemaakt, zodat aan hand van praktijkvoorbeelden meer diepgang gegeven kan worden aan de verdere uitwerking en toepassing van een control framework.

Notitie Specifieke uitkeringen met een gering bedrag

Door de forse toename van het aantal specifieke uitkeringen moeten gemeenten en provincies steeds meer gegevens vastleggen, waarbij iedere specifieke uitkering weer andere eisen stelt. De toegenomen verantwoordings-eisen belasten ook de jaarrekeningcontrole. Voor de accountant wordt het steeds moeilijker om de controleactiviteiten uit te voeren binnen een beperkt tijdsbestek. Iedere te controleren specifieke uitkering verhoogt eveneens de controlekosten.

Daarom heeft de commissie BADO de Notitie Specifieke uitkeringen met een gering bedrag opgesteld. In deze notitie wil de commissie een handreiking doen, over hoe de administratieve en controlelasten bij specifieke uitkeringen met een gering bedrag beperkt kunnen worden. De handreiking heeft (nog) geen werkingskracht, maar wordt naar verwachting wel betrokken bij het herzien van de Financiële Verhoudingenwet in 2024. U kunt de notitie [hier](#) vinden.

Handreiking Continuïteit

Bij het opstellen en presenteren van de financiële overzichten moet het college inzicht geven in gebeurtenissen of omstandigheden die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de financiële positie. Vaak gebeurt dit in de paragraaf Weerstandsvermogen De gemeenteraad zal ten minste twee keer per jaar, bij de begrotingsbehandeling en bij de vaststelling van de jaarrekening, aandacht schenken aan de (ontwikkeling) van de financiële positie van de gemeente. Op welke wijze de accountant inspeelt op de geschiktheid van de door het college gehanteerde veronderstellingen voor het opvangen van financiële risico's in relatie tot de financiële positie, is een kwestie van professionele oordeelvorming en wordt aangepast aan de specifieke omstandigheden en complexiteit van de controle. Bij een verhoogd risico dat de financiële positie niet toereikend is om de financiële risico's op te vangen, zijn redelijkerwijs meer werkzaamheden noodzakelijk. Omdat deze uitgangspunten niet concreet zijn, heeft de commissie BADO de Notitie Continuïteit uitgebracht. Deze notitie is bedoeld ter ondersteuning van raad, college en accountants bij het verkrijgen van inzicht dat de jaarrekening geeft in de financiële positie. U kunt de notitie [hier](#) vinden.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

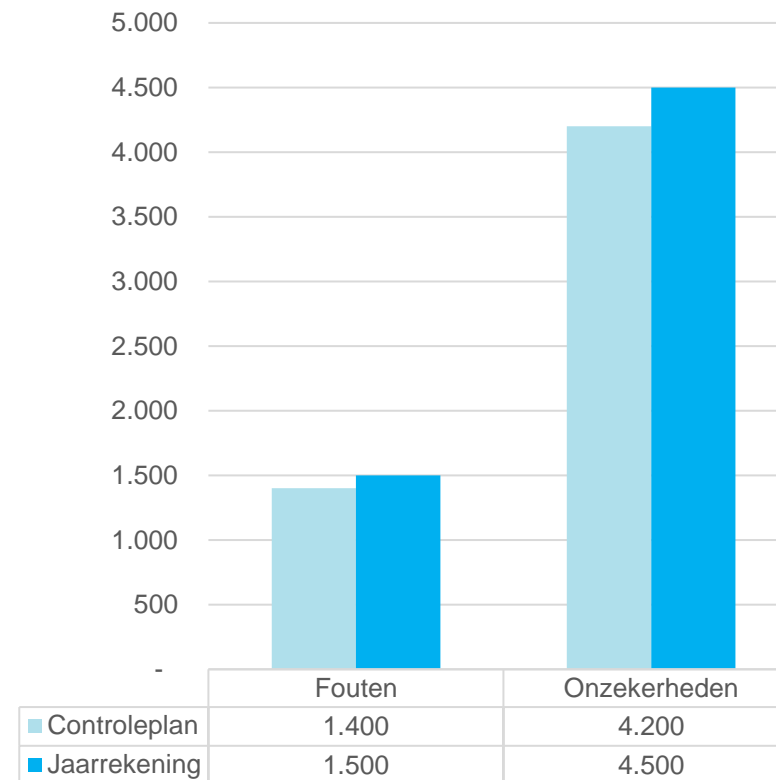
De materialiteit is gedurende de controle toegenomen

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel' wordt toegelicht in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening' in onze controleverklaring.

In het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) zijn de goedkeuringstoleranties bepaald die de accountant ten behoeve van de oordeelsvorming over de jaarrekening van de gemeente hanteert. De grondslag voor het bepalen van deze toleranties betreft de totale werkelijke kosten van de gemeente, inclusief de toevoegingen aan de bestemmingsreserves.

In het auditplan hebben wij een materialiteit vastgesteld van € 1,40 miljoen. Materialiteit wordt echter geactualiseerd op basis van de feitelijke financiële gegevens en wijzigingen in uw organisatie en omgeving gedurende het hele jaar. Aangezien de werkelijke lasten, inclusief dotaties aan de bestemmingsreserves, hoger zijn dan in de bijgestelde begroting op basis waarvan wij onze initiële materialiteit hebben berekend, heeft er op basis van de wettelijke uitgangspunten een verhoging plaatsgevonden naar € 1,50 miljoen.

Controletolerantie x EUR 1.000

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

Update over onze communicatie met u

Als Qconcepts vinden wij het van belang u te laten zien op welke wijze wij de belangrijkste voorwaarden en aandachtspunten van de controle hebben gerapporteerd. Deze hebben we opgenomen in onderstaande tabel.

Vereiste communicatie grond van controlestandaarden	Auditplan	Management-letter	Accountants verslag
Mededeling over de verantwoordelijkheden van de accountant	●		
Bevestiging van de onafhankelijkheid van Qconcepts	●		●
Eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing		●	●
Eventuele ontdekte of vermoede fraude		●	●
Niet-naleven van wet- en regelgeving			●
Schriftelijke bevestigingen gevraagd van het management			●
Alle zaken die van invloed zijn op de vorm en inhoud van de controleverklaring			●
Standpunt van de accountant over belangrijke kwalitatieve aspecten van de verslaggeving door het college			●
Rapporteren over significante moeilijkheden, aangelegenheden en overige zaken die van belang zijn voor het toezicht op het financiële verslaggevingsproces			●
Niet gecorrigeerde afwijkingen			●
Significante aangelegenheden die naar voren komen tijdens de controle in verband met verbonden partijen van de entiteit			●
Beschrijving van de reikwijdte en timing van de controle, waaronder significante risico's	●		●

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

Fouten en onzekerheden in de SiSa-bijlage

Wij hebben in onze controle specifieke werkzaamheden verricht om een oordeel te kunnen geven over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoordingsinformatie in de SiSa-bijlage bij de jaarrekening 2022.

Voor de bevindingen uit onze controle gelden op grond van de Nota verwachtingen accountantscontrole zwaardere rapporteringstoleranties dan voor andere onderdelen van de reguliere jaarrekening.

De rapporteringstolerantie is per specifieke uitkering:

- € 12.500 indien de omvangsbasis kleiner dan of gelijk is aan € 125.000;
- 10% indien de omvangsbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk is aan € 1.000.000;
- € 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan € 1.000.000.

De rapporteringstolerantie heeft geen consequenties voor de omvang en aard van de controle van specifieke uitkeringen. In de tabel op de volgende pagina hebben wij onze bevindingen per specifieke uitkering opgenomen.

SiSa-bijlage is moeizaam tot stand gekomen

Het opstellen van de Sisa-bijlage heeft veel tijd gekost voor de organisatie. Hetzelfde geldt voor onze controlewerkzaamheden die wij op deze bijlage moeten uitvoeren. De belangrijkste reden hiervan is dat de SiSa dossiers onvoldoende van kwaliteit waren, in het bijzonder door een gebrek aan kennis van de specifieke wet- en regelgeving. Zo werden in eerste instantie kosten verantwoord voor activiteiten die nog niet waren uitgevoerd.

Wij raden u aan om volgend jaar de medewerkers in de eerste lijn die verantwoordelijk zijn voor het opstellen van de SiSa-dossiers tijdig en adequate te trainen en begeleiden in de specifieke wet- en regelgeving, alsmede het opstellen van de SiSa-dossiers.

Afgrenzing bestedingen regeling D14 onjuist

Voor regeling D14 is op indicator D14/01 een besteding verantwoord van € 432.028. Wij hebben geconstateerd dat bij deze indicator het bestedingenbegrip niet juist is toegepast. Het bedrag van € 432.028 is daadwerkelijk uitbetaald aan de uitvoerende instellingen, maar de activiteiten waarvoor het geld is ontvangen zijn nog niet allemaal aantoonbaar uitgevoerd. Uit de subsidiebeschikkingen blijkt dat de subsidies ook voor langere periode zijn verstrekt. Deze periode verschilt per uitvoerende instelling, maar loopt gemiddeld tot medio 2024.

Op basis van een lineaire toerekening van de bestedingen over de subsidieperiode is naar onze mening de besteding die verantwoord is op indicator D14/01 € 232.643 te hoog verantwoord. Het college heeft hiervoor geen correctie doorgevoerd in de Sisa-bijlage. Daarom hebben wij dit te hoge bedrag meegenomen als onjuistheid in onze oordeelsvorming.

Geen adequate urenregistratie voor regelingen A16 en C85

Het is toegestaan om voor de regelingen A16 en C85 (de Oekraïne regelingen) intern gemaakte uren als kosten op te nemen in de Sisa-bijlagen. Wij hebben geconstateerd dat er binnen de gemeente echter geen adequate urenregistratie aanwezig is om de juistheid van deze kosten vast te stellen. Daarom hebben wij de totaal verantwoorde interne loonkosten van € 281.067 (A16) en € 74.429 (C85) aangemerkt als onzeker.

Toelichting op SiSa-bijlage 2022 (1/2)

Sisacode	Specifieke uitkering	Fout / onzekerheid	Totale omvang van de fout of de onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
JenV A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
JenV A16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Onzekerheid	281.067	Zie vorige pagina
FIN B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2021	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C32	Specifieke uitkering ventilatie in scholen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C55	Aanpak energie armoede	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
BZK C85	stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen	Onzekerheid	74.429	Zie vorige pagina
OCW D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
OCW D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Fout	232.643	Zie vorige pagina
OCW D19	Specifieke uitkering tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

jaarrekening, ter de controle. Wij nenvatting

Toelichting op SiSa-bijlage 2022 (2/2)

Sisacode	Specifieke uitkering	Totale fout of onzekerheid per specifieke uitkering	Totale omvang van de fout of de onzekerheid	Toelichting fouten / onzekerheden
lenW E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
lenW E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers en de Tijdelijke regeling overbruggingsregeling (Tozo) _gemeentedeel 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
SZW G13	Regeling specifieke uitkering onderwijsroute	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H4	Specifieke uitkering stimulering sport	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H8	Specifieke uitkering voor lokale sportakkoorden en leefstijlinterventies 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H12	Specifieke uitkering lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken 2022	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing
VWS H25	Specifieke uitkering zwembaden en ijsbanen COVID-19	N.v.t.	N.v.t.	Niet van toepassing

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

jaarrekening, ter de controle. Wij nenvatting

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

De bezoldiging van uw topfunctionarissen (WNT) is juist verantwoord

Als onderdeel van onze controle hebben wij de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT) gecontroleerd. Uit onze controle blijken geen bevindingen. Op grond van de wet zijn de griffier en de gemeentesecretaris aangewezen als topfunctionaris. Hun bezoldiging is juist en volledig verantwoord in de WNT-verantwoording in uw jaarstukken.

Wilt u meer weten over de WNT? Kijkt u dan op:

<https://www.topinkomens.nl>

Controleverklaring gemeente Schagen bevat paragraaf inzake overige aangelegenheden anticumulatiebepaling WNT

Met ingang van 2018 geldt een nieuwe WNT-regel voor de samenloop van topfuncties bij verschillende WNT-instellingen. Deze anticumulatiebepaling regelt dat de som van de bezoldigingen van iemand die uitvoerende topfuncties uitoefent bij meerdere rechtspersonen of instellingen, niet hoger mag zijn dan het van toepassing zijnde bezoldigingsmaximum. In overeenstemming met de Regeling Controleprotocol WNT 2022 hebben wij geen controle uitgevoerd op de naleving van deze anticumulatiebepaling. Dit hebben wij in onze controleverklaring bij uw jaarrekening in een paragraaf inzake overige aangelegenheden tot uitdrukking gebracht.

Bijlage Wet Normering Topinkomens (WNT)

Aantal topfunctionarissen	U heeft drie topfunctionarissen verantwoord in de jaarrekening 2022.
Aard dienstverband	Gedurende het gehele jaar was de gemeentesecretaris niet in loondienst. De griffier is het gehele jaar in loondienst geweest.
Betaling ontslagvergoeding	U heeft in 2022 geen ontslagvergoedingen boven de WNT-grens uitgekeerd.

Belangrijkste boodschappen

Oordeel bij de jaarrekening

Ontwikkelingen voor uw organisatie

Bijlagen

Materialiteit

Communicatie

Sisa

WNT

Onze onafhankelijkheid

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Onze onafhankelijkheid is gewaarborgd

Wij hebben onze naleving van externe standaarden, het onafhankelijkheidsbeleid van Qconcepts en de onafhankelijkheidsafspraken met gemeente Schagen met betrekking tot onze dienstverlening in 2022 bewaakt en bevestigd dat we aan deze onafhankelijkheidsvereisten hebben voldaan en voldoen.

Om onze onafhankelijkheid bij de controle van de jaarrekening te waarborgen hebben wij geen aanvullende werkzaamheden uitgevoerd.

Onze urenbesteding is in overeenstemming met verwachtingen

De controle van de jaarrekening vereist voldoende tijd en aandacht van het controle team. Hierbij beogen we een passende verdeling binnen het team ten aanzien van de onderwerpen, kennis en betrokkenheid. Ingevolge de maatregelen "In het Publiek belang" binnen de accountancysector rapporteren wij over onze urenbesteding ten aanzien van de jaarrekeningcontrole.

Teamlid	Gepland	Gerealiseerd
Partner	24	59
Manager	164	290
Senior professional	280	305
Totale uren	468	654

Zoals zichtbaar is, hebben wij veel meer uren moeten besteden aan de controle dan we verwacht hadden. Belangrijke redenen hiervoor zijn de beperkte interne beheersing en het omvangrijk aantal fouten en onzekerheden in de jaarrekening die hebben geleid tot een anders dan goedkeurende controleverklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Wij hebben met de griffie en de organisatie overeenstemming bereikt over de wijze waarop de werkelijke urenbesteding met de gemeente wordt verrekend.

Qconcepts

Reitscheweg 45
5232 BX 's-Hertogenbosch
t +31 (0)73 - 61 32 510
e info@qconcepts.nl
i qconcepts.nl

